

Konkluzje Prezydencji

1. Rada Europejska omówiła w szczególności następujące kwestie:
 - przygotowanie średniookresowej oceny Strategii Lizbońskiej
 - przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości: Program Haski
 - informowanie o EuropieRada Europejska przeprowadziła również rozmowy z premierem Iraku, Iyadem Allawi.
2. Posiedzenie Rady Europejskiej zostało poprzedzone wystąpieniem Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, Josepa Borella, po którym nastąpiła wymiana poglądów.
3. Rada Europejska przyjęła do wiadomości wynik debaty Parlamentu Europejskiego w sprawie inwestytury wyznaczonej Komisji. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła nową listę wyznaczonych członków Komisji przedstawioną przez nominowanego Przewodniczącego José Manuela Barrosę. Rada, za wspólnym porozumieniem z wyznaczonym Przewodniczącym przyjęła tę listę. Rada Europejska wyraziła nadzieję, że Komisja w tym składzie może zostać zatwierdzona i zacznie pełnić swoje obowiązki możliwie najszybciej.
4. Rada Europejska z dużą satysfakcją odnotowała, że „Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy” został uroczystie podpisany w imieniu Państw Członkowskich w Rzymie dnia 29 października 2004 r.

I. STRATEGIA LIZBOŃSKA: PRZYGOTOWANIE DO OCENY ŚREDNIOOKRESOWEJ

5. Rada Europejska potwierdziła słuszność i znaczenie zapoczątkowanego w Lizbonie w marcu 2000 r. procesu mającego na celu zwiększenie w istotny sposób konkurencyjności europejskich gospodarek poprzez wyważoną strategię posiadającą wymiar gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Zachęciła Radę do wykorzystania postępu poczynionego od wiosennego spotkania i do utrzymania tempa prac. Potwierdziła znaczenie wdrażania przez Państwa Członkowskie uzgodnionych środków.

6. Rada Europejska podkreśliła znaczenie średniookresowej oceny, która zostanie przedstawiona na wiosennym szczycie Rady Europejskiej w 2005 r. jako nowego bodźca dla Strategii Lizbońskiej. W związku z tym Rada z zadowoleniem przyjęła wystąpienie Wima Koka, przewodniczącego Grupy Wysokiego Szczebla doradzającej Komisji w sprawie jej przygotowań do średniookresowej oceny. Po wystąpieniu nastąpiła wymiana poglądów.
7. Rada Europejska przyjęła z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej jakim jest dalsze traktowanie wdrażania Strategii Lizbońskiej jako kluczowego elementu jej polityki. W związku z tym Rada zwróciła się do Komisji z wnioskiem o przedstawienie do końca stycznia 2005 r. niezbędnych wniosków do oceny średniookresowej w świetle nowych wyzwań. Takie wyczerpujące wnioski powinny uwzględniać sprawozdanie Grupy Wysokiego Szczebla pod przewodnictwem Wima Koka oraz opinie Państw Członkowskich. Uwzględnią one również zbliżający się przegląd strategii w zakresie trwałego rozwoju. Rada Europejska zwróciła się do Rady z wnioskiem o przeanalizowanie tych wniosków we właściwym czasie. Oczekuje również dalszych, konkretnych propozycji mających na uwadze pomyślne wdrażanie Strategii Lizbońskiej we wszystkich jej wymiarach.
8. Rada Europejska odnotowała wymianę poglądów, która miała miejsce na Trójstronnym Szczycie Społecznym i, uznając kluczową rolę jaką partnerzy społeczni odgrywają na wszystkich poziomach, w szczególności w związku z modernizacją rynku pracy i przewidywaniem zmian, zwróciła się do nich z wnioskiem, by wnieśli swój wkład do średniookresowej oceny dotyczącej bardziej efektywnego wdrażania Strategii Lizbońskiej.
9. Rada Europejska z zadowoleniem odnotowała, że podjęty został program działań mający na celu przyspieszenie realizacji wspólnej inicjatywy dotyczącej lepszego prawodawstwa. Instytucje UE poczyniły duży postęp zmierzający do opracowania wspólnej metodologii dla oceny wpływu i przyjęcia metod pracy na potrzeby programu upraszczania prawodawstwa, jak przewidziano w międzyinstytucjonalnym porozumieniu w sprawie lepszego stanowienia prawa.

10. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła konkluzje Rady (ECOFIN) z dnia 21 października. W związku z tym Rada odnotowała, w szczególności
- wsparcie udzielone przygotowaniu wspólnej metodologii mierzenia obciążeń administracyjnych;
 - zamiar Komisji dotyczący wystosowania krótkiego komunikatu na ten temat;
 - współpracę pomiędzy Komisją i Państwami Członkowskimi w ramach projektów pilotażowych zmierzających do dalszego określenia takiej metodologii, które to projekty mają być zakończone w 2005 r.
- Rada Europejska wezwała Komisję do wdrażania metodologii zawartej w jej wskazówkach dotyczących oceny wpływu i metod pracy na potrzeby uproszczenia po zakończeniu projektów pilotażowych.
11. Rada Europejska, uznając ważną rolę, jaką w tym zakresie odgrywa Parlament Europejski, z zadowoleniem przyjęła postęp poczyniony przez Komisję i Radę w ustalaniu priorytetów Rady w zakresie uproszczenia istniejącego prawodawstwa wspólnotowego przy jednoczesnym poszanowaniu dorobku wspólnotowego. Zwróciła się do Komisji o uwzględnienie tych priorytetów w jej programie upraszczania prawodawstwa. Rada odnotowała, że prawdopodobnie priorytety te zostaną określone w sektorach środowiska, transportu i statystyki. Zwróciła się do Rady z wnioskiem o prowadzenie prac przede wszystkim w tych wybranych sektorach oraz określenie na jej listopadowym spotkaniu uzgodnionych priorytetów w formie krótkiego wykazu 10-15 aktów prawnych.
12. Kwestia lepszego prawodawstwa będzie omawiana w czasie wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2005 r., w kontekście średniookresowej oceny Strategii Lizbońskiej.
13. Ponadto, w kontekście przygotowywania średniookresowej oceny, Rada Europejska przyjęła do wiadomości list szefów państw lub rządów Francji, Niemiec, Hiszpanii i Szwecji podkreślający znaczenie czynników demograficznych w kształtowaniu przyszłego rozwoju gospodarczego i społecznego Europy oraz wzywający do opracowania „Europejskiego Paktu na rzecz Młodzieży”.

II. PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI:
PROGRAM HASKI

14. Bezpieczeństwo Unii Europejskiej i jej Państw Członkowskich stało się sprawą pilną, szczególnie w kontekście ataków terrorystycznych, które miały miejsce w Stanach Zjednoczonych 11 września 2001 r. oraz w Madrycie 11 marca 2004 r.

Obywatele Europy słusznie oczekują od Unii Europejskiej, że przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania podstawowych wolności i praw przyjmie bardziej skuteczne podejście do problemów transgranicznych, takich jak nielegalna migracja oraz handel ludźmi i przemyt ludzi, jak również terroryzm i przestępczość zorganizowana.

15. Pięć lat po posiedzeniu Rady Europejskiej w Tampere, kiedy to uzgodniono program stanowiący podwaliny dla ważnych osiągnięć w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, nadszedł czas na opracowanie nowego programu, który pozwoli Unii wykorzystać te osiągnięcia i skutecznie sprostać nowym wyzwaniom, przed którymi stoi. W tym celu Rada przyjęła na kolejne pięć lat nowy, wieloletni program pod nazwą Program Haski, który jest załączony do niniejszych konkluzji. Program ten odzwierciedla ambicje wyrażone w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy. Uwzględnia on przeprowadzoną przez Komisję ocenę, którą Rada Europejska przyjęła z zadowoleniem w czerwcu 2004 r., jak również uchwalone przez Parlament Europejski 14 października 2004 r., zalecenie w sprawie stosowania większości kwalifikowanej i procedury współdecydowania.
16. Program Haski dotyczy wszystkich aspektów polityk odnoszących się do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w tym ich wymiarów zewnętrznych, zwłaszcza praw podstawowych i obywatelstwa, azylu i migracji, zarządzania granicami, integracji, walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną, współpracy organów sprawiedliwości i policji oraz prawa cywilnego, natomiast Strategia Antynarkotykowa zostanie dodana w grudniu 2004 r. W związku z powyższym Rada Europejska uważa, że niezwykle ważne jest opracowanie właściwych europejskich instrumentów prawnych oraz wzmocnienie praktycznej i operacyjnej współpracy pomiędzy odpowiednimi krajowymi agencjami, jak również terminowe wdrażanie uzgodnionych działań.

17. W świetle tego Programu, Rada Europejska zwraca się do Komisji z wnioskiem o przedstawienie w 2005 r. planu działań zawierającego wnioski dotyczące konkretnych działań oraz harmonogramu ich przyjęcia i realizacji. Ponadto Rada Europejska zwraca się do Komisji z prośbą o przedstawienie Radzie corocznego sprawozdania na temat realizacji środków unijnych („zestawienie wyników”, ang. „scoreboard”). W tym celu Państwa Członkowskie przedstawią odpowiednie informacje. W tym kontekście, Rada Europejska podkreśliła znaczenie przejrzystości i zaangażowania Parlamentu Europejskiego.
18. Rada Europejska wezwała Radę do zapewnienia, że przestrzegany będzie harmonogram dotyczący każdego środka.
19. Nie naruszając ram finansowych na lata 2007-2013 Rada Europejska odnotowała, że należy wziąć pod uwagę implikacje finansowe jakie program wieloletni będzie miał dla przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.
20. Rada Europejska dokona oceny postępów w realizacji Programu Haskiego w drugiej połowie 2006 r.

III. INFORMOWANIE O EUROPIE

21. Rada Europejska ponownie podkreśliła potrzebę podniesienia wśród obywateli świadomości znaczenia prac Unii i z zadowoleniem przyjęła wyniki posiedzenia ministrów do spraw europejskich poświęconego temu zagadnieniu. Rada Europejska zachęca także przyszłe prezydencje do kontynuowania rozmów na ten temat, z uwzględnieniem zbadania możliwości przeprowadzenia transmisji telewizyjnych z debat publicznych na tematy europejskie przed posiedzeniami Rady Europejskiej. Obywatele Europy wyznają wspólne podstawowe wartości, a politycy, zarówno na poziomie krajowym jak i europejskim są odpowiedzialni za uświadomienie obywatelom znaczenia projektu europejskiego oraz za włączanie obywateli Europy w proces podejmowania decyzji, poprzez organizowanie debaty publicznej i kształtowanie aktywnych postaw obywatelskich.

22. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła fakt, że Komisja przywiązuje szczególną wagę do działań informacyjnych, jak również zamiar Komisji dotyczący przedstawienia jej strategii informacyjnej odpowiednio wcześniej przed posiedzeniem Rady Europejskiej w czerwcu 2005 r.
23. Rada Europejska ponownie podkreśliła, że proces ratyfikacji Traktatu Konstytucyjnego stanowi doskonałą sposobność do informowania opinii publicznej o sprawach europejskich. Państwa Członkowskie mogą dzielić się informacjami i doświadczeniami dotyczącymi tego procesu, bez względu na fakt, że organizowanie kampanii związanych z ratyfikacją pozostaje obowiązkiem każdego z Państw Członkowskich.

IV. ROZSZERZENIE

24. Rada Europejska wysłuchała wystąpienia Przewodniczącego Komisji Europejskiej na temat sprawozdań z postępu prac, strategii rozszerzenia i zaleceń dotyczących czterech państw kandydujących, jak również na temat studium dotyczącego zagadnień związanych z możliwym przystąpieniem Turcji do Unii Europejskiej opublikowanego przez Komisję w dniu 6 października 2004 r.
25. Rada Europejska potwierdziła, że, zgodnie z poprzednimi konkluzjami, nierozstrzygniętymi zagadnieniami związanymi z rozszerzeniem zajmie się na swoim posiedzeniu w grudniu 2004 r.

V. SPRAWY ZEWNĘTRZNE

Wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych

26. Rada Europejska złożyła serdeczne gratulacje prezydentowi George'owi W. Bushowi w związku z jego ponownym wyborem na prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Nasze ścisłe partnerstwo transatlantyckie, oparte na wspólnych wartościach, stanowi podstawowy element podejścia Europy do kwestii budowania międzynarodowego pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu. Nasze głębokie więzy polityczne, gospodarcze i kulturalne czynią z nas naturalnych i niezastąpionych partnerów.

27. Unia Europejska i Stany Zjednoczone Ameryki Północnej są współodpowiedzialne za stawianie czoła kluczowym zagrożeniom i wyzwaniom, takim jak konflikty regionalne - zwłaszcza na Bliskim Wschodzie - terroryzm, rozprzestrzenianie broni masowego rażenia, AIDS oraz walka z ubóstwem. Unia Europejska i Stany Zjednoczone powinny nadal ściśle współpracować, aby przyczynić się do pomyślnego zakończenia negocjacji handlowych w ramach Rundy Doha.
28. UE i jej Państwa Członkowskie oczekują ścisłej współpracy z prezydentem Bushem i jego nową administracją w celu połączenia wysiłków, także w ramach instytucji wielostronnych, mających na celu propagowanie zasad państwa prawnego oraz budowanie sprawiedliwego, demokratycznego i bezpiecznego świata.

Sudan

29. Rada Europejska wyraziła swoje poważne zaniepokojenie sytuacją w Darfurze w Sudanie i podkreśliła znaczenie poszanowania praw człowieka oraz poprawy warunków bezpieczeństwa. Wezwała rząd Sudanu i inne strony do sprostania wymaganiom przedstawionym przez społeczność międzynarodową. Rada Europejska potwierdziła swoje stałe poparcie dla Unii Afrykańskiej oraz gotowość zapewnienia pomocy i wiedzy fachowej w sprawie rozszerzenia misji Unii Afrykańskiej w Darfurze. W tym kontekście Rada Europejska zatwierdziła konkluzje Rady z dnia 2 listopada oraz zachęciła Radę i Komisję do podjęcia koniecznych działań na rzecz ich wdrożenia w trybie pilnym, nie wykluczając użycia sankcji.

Irak

30. Rada Europejska odbyła spotkanie z premierem Iraku Iyadem Allawi w celu omówienia sytuacji w Iraku oraz potwierdziła swoje silne poparcie dla procesu politycznego w Iraku oraz tymczasowego rządu Iraku. Przyjęła z zadowoleniem determinację Iraku co do kontynuowania procesu politycznego i zapewniła premiera, że Unia Europejska będzie w dalszym ciągu wspierała naród iracki w jego odważnym i trudnym dążeniu do odbudowy bezpieczeństwa, demokracji i państwa prawnego. W tym kontekście Rada Europejska przyjęła załączoną deklarację oraz zachęciła Radę i Komisję do podjęcia koniecznych działań na rzecz jej wdrożenia w trybie pilnym.

Bliski Wschód

31. Rada Europejska wyraża swoją solidarność z narodem palestyńskim w tym trudnym momencie. Zachęca przywódców palestyńskich do wykazania się wysokim poziomem odpowiedzialności przy zapewnieniu poprawnego działania instytucji palestyńskich. Rada Europejska uważa, że determinacja prawowitych przywódców w dążeniu do osiągnięcia pokoju na Bliskim Wschodzie ma kluczowe znaczenie.
32. Rada Europejska, przywołując ustalone stanowiska UE, pozostaje zaangażowana w dwupaństwowe rozwiązanie ustanowione w mapie drogowej oraz uzgodnione między stronami, w wyniku którego powstanie trwałe, suwerenne i niezależne Państwo Palestyńskie pokojowo sąsiadujące z Izraelem o uznanych i bezpiecznych granicach.
33. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje głosowanie w Knesecie w dniu 26 października dotyczące wsparcia dla wycofania się Izraelczyków ze Strefy Gazy i północnej części Zachodniego Brzegu. Rada Europejska wyraża swoją wolę wsparcia takiego wycofania jako pierwszego kroku w ogólnym procesie, zgodnie z warunkami ustanowionymi przez Radę Europejską w marcu 2004 r., szczególnie, że odbywa się to w kontekście mapy drogowej. Rada Europejska przywołuje również oświadczenie Czwórki z dnia 22 września.
34. Rada Europejska zatwierdza krótkoterminowy program działań dotyczących bezpieczeństwa, reform, wyborów i gospodarki przedstawiony przez Wysokiego Przedstawiciela. Rada Europejska w szczególności podkreśla swoją gotowość do wsparcia procesu wyborów na terytoriach palestyńskich. Rada Europejska wzywa władze palestyńskie do zorganizowania wyborów zgodnie z normami międzynarodowymi pod kierownictwem niezależnej komisji wyborczej oraz wzywa Izrael do ułatwienia przeprowadzenia tych wyborów.

35. Rada Europejska podkreśla, że inicjatywy te będą wymagać pełnej współpracy od stron i pomiędzy nimi, jak również koordynacji z innymi zaangażowanymi partnerami, zwłaszcza tymi w regionie, a przede wszystkim z Egiptem i w ramach Kwartetu. Rada Europejska potwierdza swoją gotowość do wsparcia władz palestyńskich w sprawie przyjęcia przez nich odpowiedzialności za prawo i porządek. Rada Europejska wzywa Wysokiego Przedstawiciela i Komisję do przedstawiania okresowych sprawozdań z postępu prac w realizacji tych inicjatyw.
36. Jednocześnie, mając na uwadze wznowienie znaczącego politycznego procesu negocjacji, Rada Europejska uważa, że wsparcie tych krótkoterminowych środków zostałyby wzmocnione, gdyby były one umieszczone w szerszej perspektywie politycznej. Rada Europejska wzywa Wysokiego Przedstawiciela do przeprowadzenia konsultacji w tej sprawie ze stronami, społecznością międzynarodową oraz szczególnie z pozostałymi członkami Czwórki.
37. Rada Europejska ponownie wyraża swoje potępienie dla przemocy i terroryzmu, oraz wzywa do wznowienia zawieszenia broni obejmującego wszystkie strony i grupy.

Iran: kwestie dotyczące energii jądrowej

38. Rada Europejska omówiła bieżącą wymianę opinii z Iranem na temat jego programu jądrowego. Rada Europejska ponownie potwierdziła, że będzie działać w celu rozpoczęcia budowania trwałych i długoterminowych stosunków z Iranem, z uwzględnieniem politycznego, handlowego i technologicznego wymiaru współpracy.
39. Rada Europejska podkreśliła znaczenie, jakie przykładem do budowania zaufania dla pokojowej natury programu jądrowego Iranu i potrzeby przejrzystości oraz przestrzegania uchwał Rady Gubernatorów MAEA. Pełne i trwałe zawieszenie wszystkich działań związanych ze wzbogacaniem i utylizacją, na zasadzie dobrowolności, umożliwiłoby rozpoczęcie rozmów na temat długoterminowej współpracy przynoszącej wzajemne korzyści.

40. Rada Europejska potwierdziła, że Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie będą kontynuować aktywne zaangażowanie, zwłaszcza poprzez wysiłki Francji, Niemiec, Zjednoczonego Królestwa oraz Wysokiego Przedstawiciela, mające na celu osiągnięcie postępów w kwestiach związanych z potencjałem jądrowym Iranu przed posiedzeniem Rady Gubernatorów MAEA rozpoczynającym się 25 listopada 2004 r.
41. Jeżeli obecna wymiana opinii zakończyłaby się sukcesem, Rada Europejska wyraziłaby zgodę na to, by negocjacje w sprawie umowy o handlu i współpracy zostały wznowione bezpośrednio po przeprowadzeniu weryfikacji ich zawieszenia.

Ukraina

42. Rada Europejska uważa Ukrainę za kluczowego sąsiada i partnera. W tym kontekście wyraża ubolewanie, że pierwsza tura wyborów prezydenckich na Ukrainie dnia 31 października nie spełniła międzynarodowych norm dla demokratycznych wyborów.
43. UE z zadowoleniem uznaje wysoką frekwencję wyborczą za pozytywny element.
44. Rada Europejska wzywa władze Ukrainy do zlikwidowania stwierdzonych nieprawidłowości przed drugą turą wyborów oraz stworzenia warunków pozwalających na przeprowadzenie wolnych i uczciwych wyborów, zwłaszcza poprzez zapewnienie równego dostępu do państwowych środków masowego przekazu obydwu kandydatom.

Wspólna strategia w sprawie regionu Morza Śródziemnego

45. Rada Europejska przyjęła do wiadomości sprawozdanie w sprawie wprowadzania w życie Wspólnej strategii w sprawie regionu Morza Śródziemnego oraz wyraziła zgodę na przedłużenie okresu jego stosowania o 18 miesięcy do dnia 23 stycznia 2006 r.

ZAŁĄCZNIK I

PROGRAM HASKI

WZMACNIANIE WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI W UNII EUROPEJSKIEJ

I. WPROWADZENIE

W odpowiedzi na główny powód obaw narodów państw należących do Unii, Rada Europejska potwierdza pierwszeństwo, które przyznaje rozwojowi przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

W ostatnich latach Unia Europejska zwiększyła swoją rolę w zabezpieczaniu współpracy policyjnej, celnej i sądowej oraz w rozwijaniu skoordynowanej polityki dotyczącej azylu, imigracji i kontroli granic zewnętrznych. Rozwój ten będzie kontynuowany przy bardziej zdecydowanym tworzeniu wspólnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przez Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, podpisany w Rzymie dnia 29 października 2004 r. Traktat ten i poprzedzające go Traktat z Maastricht, Traktat z Amsterdamu i Traktat z Nicei ustanowiły stopniowo wspólne ramy prawne w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz integrację tego obszaru polityki z innymi obszarami polityki Unii.

Od posiedzenia Rady Europejskiej w Tampere w 1999 r., polityka Unii w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych rozwijana była w ramach programu ogólnego. Nawet jeśli nie wszystkie pierwotne cele zostały osiągnięte, dokonany został całościowy i skoordynowany postęp. Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem wyniki osiągnięte w pierwszym pięcioletnim okresie: stworzone zostały podwaliny wspólnej polityki azylowej i imigracyjnej, przygotowana została harmonizacja kontroli granicznej, usprawniona została współpraca policyjna, a prace leżące u podstaw współpracy sądowej na podstawie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i wyroków są dosyć zaawansowane.

W zakresie bezpieczeństwa Unii Europejskiej i jej Państw Członkowskich odnotowano nową pilną potrzebę, szczególnie w świetle ataków terrorystycznych w Stanach Zjednoczonych dnia 11 września 2001 r. oraz Madrycie dnia 11 marca 2004 r. Obywatele Europy słusznie oczekują, że Unia Europejska, gwarantując poszanowanie podstawowych wolności i praw, określi bardziej skuteczne wspólne podejście do problemów transgranicznych, takich jak nielegalna migracja, handel ludźmi i ich przemyt, terroryzm i przestępczość zorganizowana, jak również do zapobiegania im. Szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa, na znaczeniu zyskuje koordynacja wymiaru wewnętrznego i zewnętrznego oraz ich spójność, a także rośnie potrzeba jej kontynuacji i energicznego przeprowadzenia.

Pięć lat po posiedzeniu Rady Europejskiej w Tampere nadszedł czas na nowy program działań umożliwiający Unii skorzystanie z osiągnięć i skuteczne sprostanie nowym wyzwaniom, z którymi przyjdzie jej się zmierzyć. W tym celu Rada Europejska przyjęła wieloletni program, który ma nosić nazwę „Program Haski”. Odzwierciedla on ambicje wyrażone w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy i przyczynia się do przygotowania Unii do jego wejścia w życie. Uwzględnia on ocenę dokonaną przez Komisję¹ przyjętą z zadowoleniem przez Radę Europejską w czerwcu 2004 r., jak również zalecenie przyjęte przez Parlament Europejski dnia 14 października 2004 r.², w szczególności w odniesieniu do przejścia do procedury głosowania większością kwalifikowaną i procedury współdecydowania przewidzianego w art. 67 ust. 2 TWE.

Celem Programu Haskiego jest wzmocnienie wspólnego potencjału Unii i jej Państw Członkowskich służącego zagwarantowaniu praw podstawowych, minimalnych zabezpieczeń proceduralnych i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zapewnienie ochrony osobom znajdującym się w potrzebie zgodnie z Konwencją Genewską dotyczącą statusu uchodźców i innymi traktatami międzynarodowymi, uregulowanie ruchów migracyjnych oraz kontrolowanie granic zewnętrznych Unii, zwalczanie transgranicznej przestępczości zorganizowanej i powstrzymanie zagrożenia terrorystycznego, wykorzystanie potencjału Europolu i Eurojust, kontynuowanie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i świadectw zarówno w sprawach cywilnych jak i w sprawach karnych, oraz usunięcie przeszkód prawnych i sądowych w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego posiadających implikacje transgraniczne. Jest to cel, który musi zostać osiągnięty w interesie naszych obywateli poprzez rozwój wspólnego systemu azyłowego, poprawę dostępu do sądów, praktyczną współpracę policyjną i sądową, zbliżenie praw i rozwój wspólnych polityk.

¹ COM (2004) 401 końcowy.

² P6_TA-PROV (2004) 0022 A6-0010/2004.

W niedalekiej przyszłości kluczowym elementem stanie się zapobieganie terroryzmowi i jego powstrzymywanie. Wspólne podejście w tym obszarze powinno opierać się na zasadzie stanowiącej, że utrzymując bezpieczeństwo narodowe, Państwa Członkowskie powinny w pełni uwzględnić bezpieczeństwo Unii jako całości. Ponadto Rada Unii Europejskiej zostanie wezwana do zatwierdzenia w grudniu 2004 r. nowej Europejskiej strategii Antynarkotykowej na lata 2005-2012, która zostanie dodana do niniejszego programu.

Rada Europejska uważa, że wspólny projekt wzmocnienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości jest istotny dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznościom, wzajemnego zaufania oraz przestrzegania zasad państwa prawnego w obrębie całej Unii. Wolność, sprawiedliwość, kontrola na granicach zewnętrznych, bezpieczeństwo wewnętrzne i zapobieganie terroryzmowi powinny odtąd zostać uznane za niepodzielne w obrębie Unii jako całości. Optymalny poziom ochrony przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości wymaga multidyscyplinarnej i skoordynowanej akcji zarówno na poziomie UE jak i na poziomie krajowym między właściwymi organami ścigania, w szczególności policją, służbami celnymi i strażą graniczną.

W świetle niniejszego programu, Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia Radzie planu działań w 2005 r., w którym cele i założenia niniejszego programu zostaną przełożone na konkretne działania, zawierającego harmonogram ich przyjęcia i wykonania. Plan zawiera harmonogram przyjęcia i wprowadzenia w życie wszystkich działań. Rada Europejska wzywa Radę do upewnienia się, że harmonogram dla każdego z różnorodnych środków jest przestrzegany. Wzywa się Komisję do przedstawienia Radzie sprawozdania rocznego na temat wdrażania Programu Haskiego („zestawienie wyników” ang. „scoreboard”).

II. STANOWISKO OGÓLNE

1. Zasady ogólne

Program określony poniżej ma na celu sprostanie wyzwaniom i oczekiwaniom naszych obywateli. Jego podstawę stanowi pragmatyczne podejście, jak również korzysta on z trwających obecnie prac w ramach programu z Tampere, bieżących planów działań i oceny środków pierwszej generacji. Znajduje również swoje uzasadnienie w zasadach ogólnych pomocniczości, proporcjonalności i solidarności oraz poszanowaniu poszczególnych systemów prawnych oraz tradycji Państw Członkowskich.

Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy (zwany dalej „Traktatem Konstytucyjnym”) posłużył jako wytyczna poziomu ambicji, ale to istniejące traktaty zapewniają podstawy prawne dla działań Rady do czasu, gdy Traktat Konstytucyjny stanie się skuteczny. Odpowiednio, zbadane zostały różne obszary polityki w celu określenia, czy prace przygotowawcze lub badania mogłyby się już rozpocząć, tak aby środki określone w Traktacie Konstytucyjnym mogły zostać podjęte zaraz po jego wejściu w życie.

Prawa podstawowe, zagwarantowane w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Karcie Praw Podstawowych w części II Traktatu Konstytucyjnego, w tym noty wyjaśniające, jak również Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców, muszą być w pełni przestrzegane. Jednocześnie program ma na celu prawdziwy i znaczący postęp w kierunku wzmocnienia wzajemnego zaufania i popierania wspólnych polityk dla dobra wszystkich naszych obywateli.

2. Ochrona praw podstawowych

Włączenie Karty do Traktatu Konstytucyjnego oraz przystąpienie do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności nałoży na Unię, w tym na jej instytucje, zobowiązanie ustawowe zapewnienia, że we wszystkich swoich obszarach działalności, prawa podstawowe nie tylko są szanowane, ale również aktywnie popierane.

W tym kontekście Rada Europejska, przypominając swój zdecydowany sprzeciw wobec wszelkich form rasizmu, antysemityzmu i ksenofobii, wyrażony w grudniu 2003 r., przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji w sprawie rozszerzenia mandatu Europejskiego Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii zmierzającego do przekształcenia go w Agencję Praw Człowieka.

3. Wprowadzenie w życie i ocena

Ocena programu z Tampere³ dokonana przez Komisję ukazała wyraźną potrzebę odpowiedniego i terminowego wprowadzenia w życie i oceny wszystkich typów środków w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

³ COM (2004) 401 końcowy.

Dla Rady kluczowe znaczenie ma opracowanie w 2005 r. praktycznych metod ułatwiających terminowe wprowadzanie w życie we wszystkich obszarach polityki: środków wymagających zasobów organów krajowych, którym powinny towarzyszyć odpowiednie plany w celu zapewnienia skutecznego wprowadzania w życie, a długość okresu wprowadzania w życie powinna być bardziej odpowiadać złożoności danego środka. Raporty okresowe z postępu prac przedkładane Radzie przez Komisję w okresie wprowadzania w życie powinny dostarczać bodźca dla działań prowadzonych w Państwach Członkowskich.

W opinii Rady Europejskiej, zasadnicze znaczenie dla skuteczności działań Unii ma ocena dotycząca wprowadzenia w życie, jak również ocena skutków wszystkich środków. Oceny, przeprowadzane od dnia 1 lipca 2005 r. muszą być systematyczne, obiektywne, bezstronne i sprawne, nie nakładające jednak zbyt dużych ciężarów administracyjnych na organy krajowe i Komisję. Ich celem powinno być sprawdzenie działania środka i zaproponowanie rozwiązań problemów napotkanych przy jego wprowadzaniu w życie i/lub stosowaniu. Komisja powinna przygotować roczne sprawozdanie oceniające dotyczące przyjętych środków, które ma być przedłożone Radzie oraz w celu poinformowania Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych.

Wzywa się Komisję Europejską do przygotowania wniosków na temat roli Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ocenie działań Eurojust oraz w dokładnym badaniu działań Europolu, które mają być przedłożone bezpośrednio po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego.

4. Przegląd

Z uwagi na to, że program będzie realizowany w okresie, w którym Traktat Konstytucyjny wejdzie w życie, przegląd jego wprowadzania w życie uznaje się za użyteczny. W tym celu wzywa się Komisję do złożenia sprawozdania Radzie Europejskiej z dokonanych postępów i do zaproponowania koniecznych uzupełnień programu przed wejściem w życie Traktatu Konstytucyjnego (1 listopada 2006 r.), z uwzględnieniem zmieniających się podstaw prawnych w wyniku jego wejścia w życie.

III. STANOWISKO SZCZEGÓŁOWE

1. WZMACNIANIE WOLNOŚCI

1.1 Obywatelstwo Unii

Prawo wszystkich obywateli UE do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich jest głównym prawem wynikającym z obywatelstwa Unii. Praktyczne znaczenie obywatelstwa unii będzie wzmocnione poprzez pełne wdrożenie dyrektywy 2004/38⁴, w której zawarto uproszczone i bardziej przejrzyste przepisy wspólnotowe w tej dziedzinie. Komisja ma przedłożyć w 2008 r. sprawozdanie Radzie i Parlamentowi Europejskiemu, wraz z wnioskami, jeśli jest to właściwe, umożliwiającymi obywatelom UE przemieszczanie się w obrębie Unii Europejskiej na warunkach podobnych do tych, na których obywatele Państw Członkowskich przemieszczają się z miejsca na miejsce lub zmieniają swoje miejsce zamieszkania we własnych krajach, zgodnie z ustanowionymi zasadami prawa wspólnotowego.

Rada Europejska zachęca instytucje Unii, w ramach ich kompetencji, do utrzymywania otwartego, przejrzystego i regularnego dialogu z reprezentatywnymi zrzeszeniami i społeczeństwem obywatelskim oraz do popierania i ułatwiania uczestnictwa obywateli w życiu publicznym. W szczególności Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na walkę z antysemityzmem, rasizmem i ksenofobią.

1.2 Polityka azylowa, imigracyjna i polityka dotycząca granic

Międzynarodowa migracja będzie trwać nadal. Potrzebne jest całościowe podejście, obejmujące wszystkie poziomy migracji, z uwzględnieniem przyczyn leżących u źródeł migracji, polityki wjazdu i przyjmowania oraz polityki integracji i polityki dotyczącej powrotu.

⁴ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i przebywania w obrębie terytorium Państw Członkowskich zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 oraz uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG
Dz.U. L 158 z 30.4.2004, str. 77.

W celu zapewnienia takiego podejścia, Rada Europejska wzywa Radę, Państwa Członkowskie i Komisję do utrzymywania skoordynowanych, silnych i skutecznych kontaktów roboczych między instytucjami odpowiedzialnymi za kwestie migracji i azylu oraz instytucjami odpowiedzialnymi za inne dziedziny polityki mające znaczenie dla tych obszarów.

Trwający rozwój europejskiej polityki azylowej i migracyjnej powinien opierać się na wspólnej analizie zjawisk migracyjnych we wszystkich ich aspektach. Wzmacnianie gromadzenia, dostarczania, wymiany i skutecznego korzystania z aktualnych informacji i danych na temat wszystkich istotnych zdarzeń migracyjnych ma kluczowe znaczenie.

Drugi etap rozwoju wspólnej polityki w dziedzinie azylu, migracji i granic rozpoczął się dnia 1 maja 2004 r. Powinien on opierać się na solidarności i równym podziale odpowiedzialności, w tym jej skutków finansowych oraz bliższej praktycznej współpracy między Państwami Członkowskimi: pomocy technicznej, szkoleniu i wymianie informacji, monitorowaniu odpowiedniego i terminowego wprowadzania w życie oraz stosowania instrumentów, jak również dalszej harmonizacji przepisów prawnych.

Rada Europejska, biorąc pod uwagę ocenę dokonaną przez Komisję oraz zdecydowane stanowisko wyrażone przez Parlament Europejski w jego zaleceniu⁵, wzywa Radę do przyjęcia decyzji na podstawie art. 67 ust. 2 TWE niezwłocznie po formalnych konsultacjach z Parlamentem Europejskim i najpóźniej do dnia 1 kwietnia 2005 r. w celu zastosowania procedury określonej w art. 251 TWE do wszystkich środków tytułu IV służących wzmocnieniu wolności, objętych Traktatem z Nicei, z wyjątkiem legalnej migracji.

1.3 Wspólny Europejski System Azylowy

Celem Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego w jego drugim etapie będzie ustanowienie wspólnej procedury azylowej oraz jednolitego statusu dla tych, którym udzielono azylu lub ochrony uzupełniającej. System oparty będzie na pełnym i łącznym stosowaniu Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców i innych odpowiednich traktatów, oraz zbudowany na gruntownej i całościowej ocenie instrumentów prawnych, które zostały przyjęte w pierwszym etapie.

⁵ P6_TA-PROV (2004) 0022 A6-0010/2004.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do pełnego i bezzwłocznego wprowadzenia w życie pierwszego etapu. W tym względzie Rada powinna przyjąć jednomyślnie, zgodnie z art. 67 ust. 5 TWE, dyrektywę dotyczącą procedur azylowych tak szybko jak to możliwe. Wzywa się Komisję do zakończenia oceny instrumentów prawnych pierwszego etapu w 2007 r.

i przedstawienia instrumentów i środków drugiego etapu Radzie i Parlamentowi Europejskiemu w celu ich przyjęcia przed końcem 2010 r. W tych ramach, Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia wyników badań dotyczących stosowności, możliwości i trudności, jak również prawnych i praktycznych skutków wspólnego rozpatrywania wniosków azylowych w obrębie Unii. Ponadto, odrębne badania, które mają zostać przeprowadzone w ścisłej konsultacji z UNHCR, powinny przeanalizować zalety, stosowność i wykonalność wspólnego rozpatrywania wniosków azylowych poza terytorium UE, w uzupełnieniu do Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego oraz zgodnie z odpowiednimi normami krajowymi.

Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do ustanowienia w 2005 r. odpowiednich struktur angażujących krajowe służby azylowe Państw Członkowskich mając na względzie ułatwienie praktycznej i wspólnie określonej współpracy. Państwa Członkowskie będą wspomagane zatem, między innymi, w ustalaniu jednolitej procedury oceny wniosków o udzielenie międzynarodowej ochrony, oraz we wspólnym zestawianiu, ocenianiu i stosowaniu informacji na temat krajów pochodzenia, jak również w określaniu szczególnej presji na system azylowy i zdolności przyjmowania, między innymi, pod względem ich lokalizacji geograficznej. Po tym jak wspólna procedura azylowa zostanie ustanowiona, struktury te powinny być przekształcone, na podstawie oceny, w europejski urząd wspierania wszelkich form współpracy między Państwami Członkowskimi dotyczącej wspólnego europejskiego systemu azylowego

Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie nowego Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców na lata 2005-2010 i podkreśla pilną potrzebę utrzymywania przez Państwa Członkowskie odpowiednich systemów azylowych i infrastruktury służącej przyjmowaniu w okresie poprzedzającym ustanowienie wspólnej europejskiej procedury azylowej. Rada Europejska wzywa Komisję do przeznaczenia istniejących funduszy wspólnotowych na pomoc Państwom Członkowskim w rozpatrywaniu wniosków azylowych oraz w określeniu kategorii obywateli państw trzecich. Wzywa ona Radę do wyznaczenia tych kategorii na podstawie wniosku, który ma być przedłożony przez Komisję w 2005 r.

1.4 Legalna migracja i walka z nielegalnym zatrudnieniem

Legalna migracja będzie odgrywać ważną rolę w umacnianiu w Europie gospodarki opartej na wiedzy, w dalszym rozwoju gospodarczym, przyczyniając się tym samym do wprowadzenia w życie Strategii Lizbońskiej. Mogłaby również odgrywać rolę w partnerstwie z państwami trzecimi.

Rada Europejska podkreśla, że określenie ilości przyjęć imigrantów poszukujących pracy należy do kompetencji Państw Członkowskich. Rada Europejska, uwzględniając wynik rozmów na temat Zielonej Księgi w sprawie migracji zarobkowej, najlepszych praktyk stosowanych w Państwach Członkowskich oraz jego znaczenie dla wprowadzenia w życie Strategii Lizbońskiej, wzywa Komisję do przedstawienia programu polityki dotyczącej migracji legalnej, w tym procedur przyjmowania, zdolnych do szybkiego reagowania na zmieniający się popyt na pracę imigrantów na rynku pracy przed końcem 2005 r.

Z uwagi na to, że nieformalna gospodarka i nielegalne zatrudnienie mogą działać jak czynnik sprzyjający nielegalnej imigracji oraz mogą prowadzić do wyczerpania, Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do osiągnięcia celów prowadzących do ograniczenia nieformalnej gospodarki określonych w Europejskiej Strategii na rzecz Zatrudnienia.

1.5 Integracja obywateli państw trzecich

Udana integracja legalnie zamieszkujących obywateli państw trzecich i ich potomków wpływa korzystnie na stabilność i spójność wewnątrz naszych społeczeństw. W osiągnięciu tego celu, istotne znaczenie ma opracowanie skutecznych polityk oraz zapobieganie izolacji niektórych grup. Całościowe podejście obejmujące władze na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz na poziomie UE ma zatem znaczenie zasadnicze.

Uznając postępy, które już zostały osiągnięte w zakresie sprawiedliwego traktowania legalnie zamieszkujących w UE obywateli państw trzecich, Rada Europejska wzywa do stworzenia równych szans pełnego uczestnictwa w społeczeństwie. Przeszkody na drodze do integracji należy usuwać w aktywny sposób.

Rada Europejska podkreśla potrzebę lepszej koordynacji krajowych polityk integracyjnych z inicjatywami UE w tej dziedzinie. W tym względzie powinny być ustanowione wspólne podstawowe zasady przyczyniające się do stworzenia spójnych europejskich ram dotyczących integracji.

Zasady te, łączące wszystkie obszary polityki dotyczące integracji, powinny obejmować przynajmniej następujące aspekty. Integracja:

- jest ciągłym, dwukierunkowym procesem obejmującym zarówno obywateli państw trzecich zamieszkujących legalnie, jak i społeczeństwo, które ich przyjmuje;
- obejmuje, ale wychodzi poza politykę przeciw dyskryminacji;
- zakłada poszanowanie podstawowych wartości Unii Europejskiej i podstawowych praw człowieka;
- wymaga podstawowych umiejętności uczestnictwa w społeczeństwie;
- uzależniona jest od częstych interakcji i dialogu międzykulturowego pomiędzy członkami społeczeństwa na wspólnych forach i działaniach mających na celu poprawę wzajemnego zrozumienia;
- rozciąga się na różne obszary polityk, w tym zatrudnienie i edukację.

Ramy, oparte na tych wspólnych podstawowych zasadach, stworzą podstawę przyszłych inicjatyw w UE, opierającą się na jasnych celach i środkach oceny. Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie, Radę i Komisję do popierania strukturalnej wymiany doświadczeń i informacji dotyczących integracji, wspieranej przez rozwój szeroko dostępnej strony internetowej.

1.6 Zewnętrzny wymiar azylu i migracji

1.6.1 Partnerstwo z państwami trzecimi

Azyl i migracja są z samej swojej natury zagadnieniami międzynarodowymi. Polityka UE powinna mieć na celu wspomaganie państw trzecich, w pełnym partnerstwie, wykorzystując w odpowiednim przypadku istniejące fundusze wspólnotowe, w ich staraniach zmierzających do poprawy ich zdolności zarządzania migracją i ochrony uchodźców, zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji, informowania o legalnych kanałach migracji, rozwiązywania sytuacji uchodźców poprzez zapewnienie lepszego dostępu do trwałych rozwiązań, budowania zdolności kontroli granicznej, poprawy bezpieczeństwa dokumentów i uporania się z problemem dotyczącym powrotu.

Rada Europejska uznaje, że niedostateczne zarządzanie przepływami migracyjnymi może doprowadzić do katastrof humanitarnych. Pragnie ona wyrazić swoje zaniepokojenie tragediami ludzkimi, do których dochodzi w basenie Morza Śródziemnego na skutek prób nielegalnego wjazdu do UE. Rada Europejska wzywa więc wszystkie państwa do wzmocnienia ich współpracy w zapobieganiu kolejnym przypadkom utraty życia.

Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do kontynuowania procesu pełnego włączenia migracji do istniejących i przyszłych stosunków UE z państwami trzecimi. Wzywa Komisję do zakończenia procesu integrowania migracji w formie krajowych i regionalnych strategii dla wszystkich odpowiednich państw trzecich do wiosny 2005 r.

Rada Europejska uznaje potrzebę, aby UE, w duchu wspólnej odpowiedzialności, wniosła wkład w bardziej dostępny, sprawiedliwy i skuteczny międzynarodowy system ochrony w partnerstwie z państwami trzecimi, a także w celu zapewnienia dostępu do ochrony i trwałych rozwiązań na możliwie najwcześniejszym etapie. Państwa w regionach pochodzenia i w regionach tranzytowych będą popierane w ich staraniach zmierzających do wzmocnienia zdolności ochrony uchodźców. W tym zakresie Rada Europejska wzywa państwa trzecie do przystępowania do Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców oraz jej przestrzegania .

1.6.2 Partnerstwo z krajami i regionami pochodzenia

Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji w sprawie poprawy dostępu do trwałych rozwiązań⁶ oraz wzywa Komisję do opracowywania programów ochrony regionalnej UE w partnerstwie z zainteresowanymi państwami trzecimi oraz w bliskiej konsultacji i współpracy z UNHCR. Programy te będą oparte na doświadczeniu zdobytym w pilotażowych programach ochrony, które mają się rozpocząć przed końcem 2005 r. Programy te obejmą wybór odpowiednich instrumentów, skupionych przede wszystkim na budowie zdolności oraz wspólny program przesiedleń dla Państw Członkowskich, które wyrażą chęć uczestnictwa w takim programie.

⁶ COM (2004) 410 def.

Polityki, które łączą migrację, współpracę na rzecz rozwoju i pomoc humanitarną powinny być spójne oraz być opracowywane w duchu partnerstwa i dialogu z krajami i regionami pochodzenia. Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem postęp, który już został osiągnięty, wzywa Radę do rozwijania tych polityk, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn źródłowych, czynników sprzyjających i zmniejszania ubóstwa, oraz wzywa Komisję do przedstawienia konkretnych i starannie opracowanych wniosków do wiosny 2005 r.

1.6.3. Partnerstwo z krajami i regionami tranzytowymi

W odniesieniu do krajów tranzytowych, Rada Europejska podkreśla potrzebę zintensyfikowanej współpracy i budowy zdolności, zarówno na granicy południowej, jak i na granicy wschodniej UE, w celu umożliwienia tym krajom lepszego zarządzania migracją i zapewnienia odpowiedniej ochrony uchodźcom. Pomoc w budowaniu zdolności w krajowych systemach azylowych, kontroli granicznej i szerszej współpracy w sprawach dotyczących migracji będzie zapewniona tym krajom, które wykażą prawdziwe zaangażowanie w wykonywanie ich zobowiązań wynikających z Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców.

Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego europejską politykę sąsiedztwa oraz instrument partnerstwa⁷ zapewnia strategiczne ramy zintensyfikowanej współpracy i dialogu w zakresie azylu i migracji z państwami sąsiadującymi, między innymi wokół basenu Morza Śródziemnego, oraz wprowadzenia nowych środków. W związku z tym Rada Europejska wymaga przedstawienia sprawozdania z postępów i osiągnięć przed końcem 2005 r.

1.6.4. Polityka dotycząca powrotu i readmisji

Migranci, którzy nie mają prawa legalnego pobytu na terytorium UE lub je utracili muszą powrócić dobrowolnie lub, jeśli to konieczne, pod przymusem. Rada Europejska wzywa do ustanowienia skutecznej polityki wydalania i repatriacji na podstawie wspólnych standardów dotyczących odsyłania osób w sposób humanitarny oraz w pełnym poszanowaniu praw człowieka i ich godności.

⁷ COM (2004) 628 końcowy.

Rada Europejska uważa, że istotne jest, aby Rada z początkiem 2005 r. rozpoczęła rozmowy na temat minimalnych standardów dla procedur dotyczących powrotu, w tym minimalnych standardów w celu wsparcia skutecznych krajowych wysiłków związanych z wydalaniem. Wniosek powinien również uwzględniać szczególne kwestie dotyczące zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa. Spójne podejście do polityki dotyczącej powrotu i wszystkich innych aspektów stosunków zewnętrznych Wspólnoty z państwami trzecimi jest niezbędne, tak samo jak szczególnie nacisk na problem obywateli takich państw trzecich, którzy nie posiadają paszportów lub innych dokumentów tożsamości.

Rada Europejska wzywa do:

- bliższej współpracy i wzajemnej pomocy technicznej;
- rozpoczęcia etapu przygotowawczego Europejskiego Funduszu na Rzecz Powrotów;
- wspólnych zintegrowanych krajowych i regionalnych programów powrotu;
- ustanowienia Europejskiego Funduszu na Rzecz Powrotów do 2007 r. uwzględniając ocenę etapu przygotowawczego;
- terminowego ustanowienia wspólnotowych umów o readmisji;
- bezzwłocznego mianowania przez Komisję Specjalnego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Readmisji.

1.7 Zarządzanie przepływami migracyjnymi

1.7.1 Kontrole graniczne oraz walka z nielegalną imigracją

Rada Europejska podkreśla znaczenie sprawnego zniesienia kontroli granic wewnętrznych, dalszego stopniowego ustanawiania zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi oraz wzmacniania kontroli na granicach zewnętrznych UE i ich nadzoru. W związku z tym, podkreśla się potrzebę solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności pomiędzy Państwami Członkowskimi, włączając w to skutki finansowe.

Rada Europejska wzywa Radę, Komisję i Państwa Członkowskie do podjęcia niezbędnych środków pozwalających na zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych tak szybko jak będzie to możliwe, pod warunkiem, że wszystkie wymogi niezbędne do stosowania dorobku Schengen zostaną spełnione oraz po uruchomieniu Systemu Informacyjnego Schengen (SIS II) w 2007 r. Aby osiągnąć ten cel, ocena i wprowadzenie w życie dorobku nie związanego z SIS II powinna rozpocząć się w pierwszej połowie 2006 r.

Rada Europejska przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie dnia 1 maja 2005 r. Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach. Rada Europejska wymaga od Komisji przedłożenia oceny Agencji Radzie przed końcem 2007 r. Ocena ta powinna obejmować przegląd zadań Agencji oraz ocenę tego, czy Agencja powinna zajmować się innymi aspektami zarządzania granicami, w tym wzmocnioną współpracą ze służbami celnymi i innymi organami właściwymi do spraw związanych z bezpieczeństwem towarów.

Kontrola i nadzorowanie granic zewnętrznych wchodzi w zakres kompetencji krajowych władz właściwych w sprawach granic. Jednakże, w celu wsparcia Państw Członkowskich w sprostaniu szczególnym wymogom dotyczącym kontroli i nadzoru długich lub trudnych odcinków granic zewnętrznych, oraz tam gdzie Państwa Członkowskie napotykają na szczególne i nieprzewidziane okoliczności wynikające z wyjątkowego natężenia migracji na granicach, Rada Europejska:

- wzywa Radę do ustanowienia zespołów złożonych z ekspertów krajowych, które mogą zapewnić szybką pomoc techniczną i operacyjną Państwom Członkowskim, które o nią wnioskuje, w ślad za odpowiednimi analizami ryzyka przeprowadzanymi przez Agencję Zarządzania Granicami oraz działając w jej w ramach, na podstawie wniosku Komisji dotyczącego odpowiednich uprawnień i finansowania takich zespołów, który ma zostać przedłożony w 2005 r.
- wzywa Radę i Komisję do ustanowienia wspólnotowego funduszu zarządzania granicami najpóźniej do końca 2006 r.
- wzywa Komisję do przedłożenia wkrótce po ukończeniu procesu znoszenia kontroli na granicach wewnętrznych, wniosku w sprawie uzupełnienia mechanizmu oceny Schengen mechanizmem nadzoru zapewniającego pełne zaangażowanie ekspertów Państw Członkowskich oraz z uwzględnieniem niezapowiedzianych inspekcji.

Przegląd zadań Agencji przedstawionych powyżej, w szczególności ocena funkcjonowania zespołów ekspertów narodowych powinna obejmować możliwość stworzenia europejskiego systemu straży granicznej.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do poprawy ich wspólnych analiz szlaków migracyjnych oraz praktyk przemytniczych i praktyk związanych nielegalnym handlem oraz siatek przestępczych aktywnych na tym polu, między innymi w ramach Agencji Zarządzania Granicami oraz w bliskiej współpracy z Europolem i Eurojust. Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do zapewnienia ustanowienia stałych łącznikowych sieci imigracyjnych w odpowiednich państwach trzecich. W związku z tym Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy ze strony Państw Członkowskich dotyczące współpracy na morzu, na zasadzie dobrowolności, szczególnie w zakresie akcji ratunkowych, zgodnie z prawem krajowym i międzynarodowym, z możliwością nawiązania w przyszłości współpracy z państwami trzecimi.

Mając na względzie opracowanie wspólnych standardów, najlepszych praktyk i mechanizmów zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do opracowania planu w 2005 r.

1.7.2 Systemy biometryczne i informacyjne

Zarządzanie przepływami migracyjnymi, w tym walka z nielegalną imigracją, powinno być wzmocnione poprzez ustanowienie ciągłości środków bezpieczeństwa, które skutecznie łączą procedury składania wniosków wizowych oraz procedury wjazdu i wyjazdu przy przekraczaniu granic zewnętrznych. Takie środki mają również znaczenie dla zapobiegania i kontroli przestępczości, w szczególności terroryzmu. W celu osiągnięcia tych celów, niezbędne jest spójne podejście i zharmonizowane rozwiązania w UE w zakresie identyfikatorów i danych biometrycznych.

Rada Europejska wymaga, aby Rada zbadała sposoby zwiększenia skuteczności i interoperacyjności systemów informacyjnych UE w zwalczaniu nielegalnej imigracji oraz usprawniania kontroli granicznych, jak również zarządzania tymi systemami na podstawie komunikatu Komisji w sprawie interoperacyjności pomiędzy Systemem Informacyjnym Schengen (SIS II), Systemem Informacji Wizowej (VIS) i EURODAC, który ma zostać wydany w 2005 r., z uwzględnieniem potrzeby osiągnięcia właściwej równowagi między celami wykonywania prawa a zachowaniem podstawowych praw jednostek.

Rada Europejska wzywa Radę, Komisję i Państwa Członkowskie do kontynuowania ich wysiłków zmierzających do niezwłocznego włączenia identyfikatorów biometrycznych do dokumentów podróży, wiz, zezwoleń na pobyt, paszportów obywateli UE i systemów informacyjnych oraz do przygotowania się do opracowania minimalnych standardów dla krajowych dokumentów tożsamości, z uwzględnieniem standardów Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego (ICAO).

1.7.3 Polityka wizowa

Rada Europejska podkreśla potrzebę dalszego rozwoju wspólnej polityki wizowej jako części złożonego systemu zmierzającego do ułatwienia legalnych podróży oraz przeciwdziałania nielegalnej imigracji przez dalszą harmonizację ustawodawstwa krajowego i praktyk rozpatrywania wniosków w lokalnych urzędach konsularnych. Uwzględniając rozmowy w sprawie powołania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, w długookresowej perspektywie należy powołać wspólne biura wizowe. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy poszczególnych Państw Członkowskich, które na zasadzie dobrowolności współpracują, wspólnie korzystają z personelu i środków do celów wydawania wiz.

Rada Europejska:

- jako pierwszy krok, wzywa Komisję do przedstawienia koniecznych zmian w celu dalszego wzmocnienia polityk wizowych oraz do złożenia w 2005 r. wniosku w sprawie powołania wspólnych centrów składania wniosków, skupiających się, między innymi, na możliwych synergii połączonych z rozwojem VIS, oraz do dokonania przeglądu Wspólnych Instrukcji Konsularnych oraz przedłożenia odpowiedniego wniosku najpóźniej do początku 2006 r.;
- podkreśla wagę szybkiego wdrożenia Systemu Informacji Wizowej VIS rozpoczynając od włączenia, między innymi, danych alfanumerycznych i zdjęć do końca 2006 r. oraz danych biometrycznych najpóźniej do końca 2007 r.;
- wzywa Komisję do bezzwłocznego przedłożenia wymaganego wniosku w celu utrzymania ustalonych ram czasowych dla wprowadzenia w życie VIS;
- wzywa Komisję do kontynuowania jej wysiłków w celu zapewnienia, że tak szybko jak będzie to możliwe obywatele wszystkich Państw Członkowskich będą mogli podróżować bez wiz krótkoterminowych do wszystkich państw trzecich, których obywatele mogą podróżować bez wizy do UE;

- wzywa Radę i Komisję do zbadania, w celu opracowania wspólnego podejścia, czy w kontekście polityki dotyczącej readmisji WE właściwe będzie ułatwienie, indywidualnie dla każdego przypadku, w razie możliwości i na zasadzie wzajemności wydawanie wiz krótkoterminowych dla obywateli państw trzecich, jako część rzeczywistego partnerstwa w stosunkach zewnętrznych, w tym w kwestiach związanych z migracją

2. WZMACNIANIE BEZPIECZEŃSTWA

2.1 Poprawa wymiany informacji

Rada Europejska jest przekonana, że wzmocnienie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości wymaga innowacyjnego podejścia do wymiany informacji transgranicznych między organami ścigania. Sam fakt, że informacje przekraczają granice nie powinien być nadal istotny.

Ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2008 r. wymiana takich informacji powinna podlegać warunkom wyszczególnionym poniżej w odniesieniu do zasady dostępności, która oznacza, że na obszarze całej Unii urzędnik organu ścigania w jednym Państwie Członkowskim, który potrzebuje informacji w celu wykonania swoich obowiązków, może je uzyskać od drugiego Państwa Członkowskiego oraz że organ ścigania w tym drugim Państwie Członkowskim, który posiada informacje, udostępni je we wskazanym celu, uwzględniając wymagania toczących się dochodzeń w tamtym państwie.

Bez uszczerbku dla toczących się prac⁸, najpóźniej do końca 2005 r., wzywa się Komisję do złożenia wniosków w sprawie wdrożenia zasady dostępności, w których należy ściśle przestrzegać następujących kluczowych warunków:

- wymiana może mieć miejsce wyłącznie w celu umożliwienia wykonania zadań prawnych;
- integralność danych, które mają być wymieniane musi być zagwarantowana;
- potrzeba ochrony źródeł informacji i zapewnienia poufności danych na wszystkich etapach wymiany, a następnie:

⁸ Projekt decyzji ramowej w sprawie uproszczenia wymiany informacji i danych wywiadowczych między organami ścigania Państw Członkowskich Unii Europejskiej, w szczególności w odniesieniu do poważnych przestępstw, włącznie z aktami terrorystycznymi.

- należy stosować wspólne normy dostępu do danych i wspólne normy techniczne;
- należy zapewnić nadzór nad przestrzeganiem ochrony danych oraz odpowiednią kontrolę przed i po przeprowadzeniu wymiany;
- indywidualne osoby muszą być chronione przez nadużyciem danych oraz posiadają prawo do domagania się korekty niepoprawnych danych.

Metody wymiany informacji powinny w pełni wykorzystywać nową technologię i muszą być dostosowane do każdego typu informacji, w stosownych przypadkach, poprzez wzajemny dostęp lub połączenie krajowych baz danych na podstawie ich interoperacyjności lub bezpośredniego dostępu (on-line), również dla Europolu, do istniejących centralnych baz danych UE, takich jak SIS. Nowe, scentralizowane europejskie bazy danych powinny być tworzone wyłącznie na podstawie badań, które wykazały ich wartość dodaną.

2.2 Terroryzm

Rada Europejska podkreśla, że skuteczne zapobieganie i zwalczanie terroryzmu w pełni przestrzegając praw podstawowych wymaga by Państwa Członkowskie nie tylko skupiły swoje działania na utrzymaniu ich własnego bezpieczeństwa, lecz również skoncentrowały się na bezpieczeństwie Unii jako całości.

Jako cel do osiągnięcia oznacza to, że Państwa Członkowskie:

- wykorzystują możliwości swoich służb wywiadowczych i bezpieczeństwa nie tylko by odpierać zagrożenia dla swojego bezpieczeństwa, lecz również, w odpowiednim przypadku, do ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego pozostałych Państw Członkowskich;
- przekazują bezzwłocznie do wiadomości właściwych organów innych Państw Członkowskich wszelkie informacje dostępne ich służbom dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego tych innych Państw Członkowskich;
- w przypadkach gdy osoby lub towary podlegają kontroli służb bezpieczeństwa w związku z zagrożeniem atakami terrorystycznymi, powinny zapewnić, że nie występują jakiegokolwiek braki w ich działalności wywiadowczej wynikające z przekroczenia granicy przez te osoby lub rzeczy.

W krótkim czasie, wszystkie elementy deklaracji Rady Europejskiej z dnia 25 marca 2004 r. oraz planu działań UE w sprawie walki z terroryzmem muszą być kontynuowane aby mogły być wprowadzone w całości, szczególnie konieczne jest zwiększenie wykorzystania Europolu i Eurojust oraz zachęca się Europejskiego Koordynatora ds. Antyterroryzmu do wspierania tych postępów.

W tym kontekście, Rada Europejska ponownie wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego wspólnego podejścia UE do wykorzystywania danych pasażerów dla ochrony granic i bezpieczeństwa w lotnictwie oraz do innych celów egzekwowania prawa⁹.

Nadal zostaje utrzymany wysoki poziom wymiany informacji pomiędzy służbami bezpieczeństwa. Niemniej jednak, powinien on zostać podniesiony, biorąc pod uwagę ogólną zasadę dostępności opisaną w ust. 2.1 oraz biorąc pod uwagę szczególne okoliczności, które mają zastosowanie do metod pracy służb bezpieczeństwa, np. potrzeby ochrony metod gromadzenia informacji, źródeł informacji oraz zapewnienie trwałej poufności danych po ich wymianie.

Ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2005 r., SitCen (Europejskie Centrum Sytuacyjne) przedstawi Radzie analizę strategiczną zagrożenia terrorystycznego na podstawie informacji wywiadowczych od służb wywiadu i bezpieczeństwa Państw Członkowskich, oraz, w stosownych przypadkach, informacji uzyskanych od Europolu.

Rada Europejska podkreśla znaczenie środków służących walce z finansowaniem terroryzmu. Rada Europejska z niecierpliwością oczekuje na możliwość przeanalizowania spójnego ogólnego podejścia, które przedstawi jej Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel i Komisja na posiedzeniu w grudniu 2004 r. Strategia ta powinna zaproponować sposoby zwiększenia skuteczności istniejących instrumentów, takich jak monitorowanie podejrzanych przepływów pieniężnych oraz zamrażanie aktywów oraz przedstawić nowe narzędzia w odniesieniu do transakcji gotówkowych i instytucji w nie zaangażowanych.

Wzywa się Komisję do przygotowania wniosków mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa składowania i transportu materiałów wybuchowych, jak również zapewnienie łatwego odtworzenia informacji o pochodzeniu prototypów przemysłowych i chemicznych.

⁹ Deklaracja w sprawie zwalczania terroryzmu przyjęta 25 marca 2004 r., dok. 7906/04 pkt 6.

Ponadto Rada Europejska podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniej ochrony i wsparcia ofiarom terroryzmu.

Do końca 2005 r., Rada powinna opracować długoterminową strategię skierowaną na czynniki, które przyczyniają się do radykalizacji i rekrutowania na rzecz działalności terrorystycznej.

Wszystkie instrumenty, jakimi dysponuje Unia Europejska powinny być wykorzystane w konsekwentny sposób, tak by kluczowe zagadnienie, jakim jest walka z terroryzmem, zostało w pełni rozwiązane. W tym celu, ministrowie WSiSW powinni odgrywać wiodącą rolę w ramach Rady, biorąc pod uwagę zadanie Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych. Komisja powinna dokonać przeglądu ustawodawstwa wspólnotowego w odpowiednim czasie by mogła je dostosować równoległe ze środkami, które zostaną przyjęte w celu zwalczania terroryzmu.

Unia Europejska jeszcze bardziej zintensyfikuje swoje wysiłki w wymiarze zewnętrznym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości skierowane na walkę z terroryzmem. W tym kontekście, wzywa się Radę do ustanowienia wspólnie z Europolem i Europejską Agencją ds. Granic sieć krajowych ekspertów ds. zapobiegania i zwalczania terroryzmu oraz kontroli granic, którzy będą dostępni w celu odpowiadania na wnioski z państw trzecich o pomoc techniczną w szkoleniach i kursach dla ich władz.

Rada Europejska wzywa Komisję do zwiększenia finansowania projektów zwiększania zdolności w zakresie zwalczania terroryzmu w państwach trzecich oraz do zapewnienia, że posiada niezbędne doświadczenie do skutecznej realizacji takich projektów. Rada wzywa także Komisję do zapewnienia, że we wnioskowanym przeglądzie istniejących instrumentów rządzących pomocą zewnętrzną zostaną wprowadzone odpowiednie przepisy w celu umożliwienia szybkiej i elastycznej pomocy skierowanej na zwalczanie terroryzmu.

2.3 Współpraca policyjna

Skuteczna walka z transgraniczną przestępczością zorganizowaną i innymi rodzajami poważniejszej przestępczości i terroryzmem wymaga zintensyfikowania praktycznej współpracy między policją a służbami celnymi Państw Członkowskich oraz lepszego wykorzystania istniejących instrumentów w tej dziedzinie.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do umożliwienia Europolowi we współpracy z Eurojust odgrywania kluczowej roli w walce z poważną transgraniczną przestępczością (zorganizowaną) i terroryzmem poprzez:

- ratyfikowanie i skuteczną realizację koniecznych instrumentów prawnych do końca 2004 r.¹⁰;
- przedstawienie Europolowi w stosownym czasie wszystkich niezbędnych, wysokiej jakości informacji;
- zachęcanie do udanej współpracy pomiędzy ich właściwymi władzami krajowymi i Europolem.

Ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2006 r., Europol będzie zobowiązany do zastąpienia swoich „sprawozdań nt. stanu przestępczości” poprzez coroczne „oceny zagrożenia” na temat groźnych form przestępczości zorganizowanej, na podstawie informacji dostarczonych przez Państwa Członkowskie oraz wkładu Eurojust i Grupy Zadaniowej Szefów Policji. Rada powinna wykorzystać te analizy do ustalenia corocznych priorytetów strategicznych, które będą służyć jako wytyczne dla dalszych działań. Powyższe powinno stanowić kolejny krok w kierunku ustalenia i realizacji metodologii dla egzekwowania prawa pod przewodnictwem służb wywiadowczych na poziomie UE.

Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć Europol jako centralne biuro Unii do spraw fałszerstw banknotów euro w rozumieniu Konwencji Genewskiej z 1929 r.

Rada powinna przyjąć europejską ustawę w sprawie Europolu, jak określono w art. III-276 Traktatu Konstytucyjnego, tak szybko jak będzie to możliwe po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego, lecz nie później niż dnia 1 stycznia 2008 r., biorąc pod uwagę wszystkie zadania powierzone Europolowi.

Do tego czasu, Europol musi usprawnić swoje działanie poprzez pełne wykorzystanie umowy o współpracy z Eurojust. Europol i Eurojust powinny przedstawiać Radzie roczne sprawozdania dotyczące ich wspólnych doświadczeń oraz na temat poszczególnych wyników. Ponadto Europol i Eurojust powinni zachęcać do wykorzystywania oraz uczestnictwa we wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych Państw Członkowskich.

¹⁰ Protokoły Europol: Protokół zmieniający art. 2 i załącznik do Konwencji o Europolu z dnia 30 listopada 2000 r., Dz.U. C 358 z 13.12.2000, str. 1, Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Europolu, członków jego organów, zastępców dyrektora i pracowników Europolu z dnia 28 listopada 2002 r. Dz.U. C 312 z 16.12.2002, str.1 oraz Protokół zmieniający Konwencję o Europolu z dnia 27 listopada 2003 r., Dz.U. C 2 z 6.1.2004. Konwencja z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi, Dz.U. C 197 z 12.7.2000, str. 1 i Protokół do niej z dnia 16 października 2001 r. Dz.U. C 326 z 21.11.2001, str. 2 oraz decyzja ramowa 2002/465/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych, Dz.U. L 162 z 20.6.2002, str. 1.

Doświadczenia w Państwach Członkowskich w zakresie korzystania ze wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych są ograniczone. W celu zachęcenia do korzystania z takich zespołów i wymiany doświadczeń dotyczących najlepszych praktyk, każde Państwo Członkowskie powinno wyznaczyć eksperta krajowego.

Rada powinna rozwijać współpracę transgraniczną policji i służb celnych na podstawie wspólnych zasad. Rada Europejska wzywa Komisję do przedstawienia wniosków w celu dalszego rozwijania dorobku Schengen w odniesieniu do transgranicznej współpracy operacyjnej policji.

Państwa Członkowskie, z pomocą Europolu, powinny zaangażować się w podniesienie jakości ich danych dotyczących egzekwowania prawa. Ponadto Europol powinien udzielić wskazówek Radzie w jaki sposób należy podnieść jakość danych. System informacyjny Europolu powinien rozpocząć działanie bez opóźnienia.

Wzywa się Radę do pobudzenia wymiany najlepszych praktyk dotyczących technik śledczych jako pierwszego kroku skierowanego na opracowanie wspólnych technik śledczych przewidzianych w art. III-257 Traktatu Konstytucyjnego, szczególnie w obszarze śledztw sądowych oraz bezpieczeństwa technologii informacyjnej.

Współpraca policyjna pomiędzy Państwami Członkowskimi jest bardziej skuteczna i wydajna w wielu przypadkach dzięki ułatwieniu współpracy w określonych obszarach pomiędzy zainteresowanymi Państwami Członkowskimi, tam gdzie to odpowiednie, poprzez ustanowienie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych oraz, tam gdzie to konieczne, wspieranych przez Europol i Eurojust. Na określonych obszarach granicznych, bliższa współpraca i lepsza koordynacja stanowią jedyny sposób na radzenie sobie z przestępczością i zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego kraju.

Wzmocnienie współpracy policyjnej wymaga większego skupienia na wzajemnym zaufaniu i budowaniu zaufania. W rozszerzonej Unii Europejskiej, należy dokładać zwiększonych wysiłków w celu lepszego zrozumienia działania systemów prawnych i organizacji Państw Członkowskich. Rada i Państwa Członkowskie powinny opracować do końca 2005 r. we współpracy z CEPOL-em standardy i moduły kursów szkoleniowych dla krajowych oficerów policji w odniesieniu do praktycznych aspektów współpracy dotyczącej egzekwowania prawa w UE.

Wzywa się Komisję do opracowania do końca 2005 r. i w ścisłej współpracy z CEPOL-em, programów systematycznej wymiany dla organów policyjnych mających na celu osiągnięcie lepszego zrozumienia działania systemów prawnych i organizacji Państw Członkowskich.

Ponadto doświadczenia związane z zewnętrznymi działaniami policji powinny być wzięte pod uwagę w celu zwiększenia bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej.

2.4 Zarządzanie kryzysami w ramach Unii Europejskiej mającymi skutki transgraniczne

Dnia 12 grudnia 2003 r., Rada Europejska przyjęła europejską strategię bezpieczeństwa, która nakreśla globalne wyzwania, kluczowe zagrożenia, cele strategiczne i konsekwencje dla polityki na rzecz bezpiecznej Europy w lepszym świecie. Ważnym uzupełnieniem powyższego jest zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego w ramach Unii Europejskiej, ze szczególnym odniesieniem do możliwych poważnych wewnętrznych kryzysów mających skutki transgraniczne, które wpływają na naszych obywateli, naszą kluczową infrastrukturę oraz porządek publiczny i bezpieczeństwo. Tylko wtedy można zapewnić optymalną ochronę obywateli europejskich i kluczowej infrastruktury np. w przypadku wypadku nuklearnego, biologicznego, radiologicznego lub chemicznego (NBRC).

Skuteczne zarządzanie kryzysami transgranicznymi w ramach UE wymaga nie tylko wzmocnienia obecnych działań skierowanych na ochronę ludności cywilnej i kluczowej infrastruktury, lecz również skutecznego rozwiązania kwestii porządku publicznego i bezpieczeństwa, takich jak kryzysy oraz koordynacja pomiędzy tymi obszarami.

Dlatego też Rada Europejska wzywa Radę i Komisję do ustanowienia w ramach ich istniejących struktur, przy pełnym poszanowaniu kompetencji krajowych, zintegrowanego i skoordynowanego systemu zarządzania kryzysami UE dotyczącego kryzysów mających skutki transgraniczne w ramach UE, który ma zostać wprowadzony najpóźniej do 1 lipca 2006 r. Taki system powinien obejmować przynajmniej następujące zagadnienia: dalsza ocena potencjału Państw Członkowskich, składowania, szkoleń, wspólnych ćwiczeń i planów operacyjnych zarządzania kryzysami cywilnymi.

2.5 Współpraca operacyjna

Konieczne jest zapewnienie koordynacji działań operacyjnych przez organy ścigania i inne agencje we wszystkich elementach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, jak również monitorowanie priorytetów strategicznych ustanowionych przez Radę.

W tym celu, wzywa się Radę do przeprowadzenia przygotowań do ustanowienia Komitetu ds. Bezpieczeństwa Wewnętrznego przewidzianego w art. III-261 Traktatu Konstytucyjnego, szczególnie poprzez określenie obszarów działania, zadań, kompetencji i składu w celu jego ustanowienia tak szybko jak będzie to możliwe po tym, jak Traktat Konstytucyjny wejdzie w życie.

Aby w międzyczasie uzyskać praktyczne doświadczenie w koordynacji, wzywa się Radę do zorganizowania raz na pół roku wspólnego posiedzenia przewodniczących Strategicznego Komitetu ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA), Komitetu Art. 36 (CATS) oraz przedstawicieli Komisji, Europolu, Eurojust, inicjatywy EBA, Zespołu Zadaniowego Szefów Policji oraz SitCEN.

2.6 Zapobieganie przestępczości

Zapobieganie przestępczości stanowi nieodzowną część prac mających na celu stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Dlatego też, Unia potrzebuje skutecznego narzędzia do wspierania wysiłków Państw Członkowskich w zapobieganiu przestępczości. W tym celu, należy wzmocnić Europejską Sieć na rzecz Zapobiegania Przestępczości i uczynić ją bardziej profesjonalną. Jako że zakres zapobiegania jest bardzo szeroki, kluczowym zagadnieniem jest skupienie się na środkach i priorytetach, które są najbardziej korzystne dla Państw Członkowskich. Europejska Sieć na rzecz Zapobiegania Przestępczości powinna udostępnić Radzie i Komisji swoją wiedzę i doświadczenie w opracowywaniu skutecznych polityk zapobiegania przestępczości.

W tym względzie Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą ustanowienia instrumentów europejskich w celu gromadzenia, analizowania i porównywania informacji o przestępczości i ofiarach przestępstw oraz związanych z nimi tendencjach w Państwach Członkowskich, z wykorzystaniem krajowych statystyk i innych źródeł informacji jako uzgodnionych wskaźników. Eurostatowi należy powierzyć zadanie określenia takich danych i ich zbierania z Państw Członkowskich.

Ważnym jest, by chronić organizacje publiczne i spółki prywatne przed przestępczością zorganizowaną z wykorzystaniem środków administracyjnych i innych. Szczególny nacisk należy położyć na prowadzenie systematycznych dochodzeń w sprawie stanu posiadania jako narzędzia w walce z przestępczością zorganizowaną. Partnerstwa prywatno-publiczne stanowi kluczowe narzędzie. Wzywa się Komisję do przedstawiania wniosków w tej sprawie w 2006 r.

2.7. Przestępczość zorganizowana i korupcja

Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje opracowanie koncepcji strategicznej dotyczącej zwalczania na poziomie UE transgranicznej przestępczości zorganizowanej oraz wzywa Radę i Komisję do dalszego rozwijania tej koncepcji i wprowadzenia jej w życie, we współpracy z innymi partnerami takimi jak Europol, Eurojust, Grupa Zadaniowa Szefów Policji, EUCPN i CEPOL. W związku z tym, powinny zostać zbadane problemy związane z korupcją i jej związkami ze zorganizowaną przestępczością.

2.8 Europejska Strategia Antynarkotykowa

Rada Europejska podkreśla znaczenie zajęcia się problemem narkotyków przy zastosowaniu wszechstronnego, zrównoważonego i wielodyscyplinarnego podejścia do polityki zapobiegania, pomocy i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków, polityki zwalczania nielegalnego handlu narkotykami i prania pieniędzy oraz wzmocnienia współpracy międzynarodowej.

Europejska Strategia Antynarkotykowa na lata 2005-2012 zostanie dołączona do programu po jej przyjęciu przez Radę Europejską w grudniu 2004 r.

3. WZMACNIENIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Rada Europejska podkreśla potrzebę dalszej intensyfikacji prac nad tworzeniem Europy dla obywateli i kluczową rolę, jaką pod tym względem odgrywa ustanowienie europejskiej przestrzeni sprawiedliwości. Wiele środków zostało już wprowadzonych. Należy poczynić dalsze wysiłki w celu ułatwienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości i współpracy sądowej, jak również pełnego zatrudnienia i wzajemnego uznawania. Szczególne znaczenie ma fakt, że granice pomiędzy państwami Europy nie stanowią już przeszkody w rozstrzyganiu spraw z zakresu prawa cywilnego lub dla wszczynania postępowania sądowego i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych.

3.1 Europejski Trybunał Sprawiedliwości

Rada Europejska podkreśla rolę, jaką odgrywa Europejski Trybunał Sprawiedliwości w stosunkowo nowej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz wyraża zadowolenie, że Traktat Konstytucyjny w znaczącym stopniu zwiększył uprawnienia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w tym obszarze.

W celu zapewnienia, zarówno obywatelom europejskim jak i do celów działania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, że odpowiedzi na pytania dotyczące zagadnień prawa wnoszone do Trybunału są udzielane szybko, konieczne jest umożliwienie Trybunałowi udzielania szybkich odpowiedzi, zgodnie z wymogami art. III-369 Traktatu Konstytucyjnego.

W tym kontekście i w perspektywie Traktatu Konstytucyjnego, należy rozważyć znalezienie rozwiązania w celu szybkiego i odpowiedniego rozpatrywania pytań prejudycjalnych dotyczących przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, tam gdzie to odpowiednie, poprzez wprowadzenie zmian do Statutu Trybunału. Wzywa się Komisję do przedstawienia wniosku w tej sprawie, po przeprowadzeniu konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości.

3.2 Budowanie wzajemnego zaufania

Współpraca sądowa, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, mogłaby być wzmocniona poprzez zwiększenie wzajemnego zaufania oraz stopniowy rozwój europejskiej kultury sędziowskiej w oparciu o różnorodność systemów prawnych Państw Członkowskich i jedność, jaką zapewnia prawo europejskie. W rozszerzonej Unii Europejskiej, wzajemne zaufanie powinno opierać się na pewności, że wszyscy obywatele Europy mają dostęp do systemu sądowego spełniającego wysokie standardy jakości. W celu ułatwienia pełnego wprowadzenia w życie zasady wzajemnego uznawania, musi zostać ustanowiony system zapewniający obiektywną i bezstronną ocenę realizacji polityk UE w obszarze wymiaru sprawiedliwości, który w pełni szanuje niezawisłość sądownictwa i jest zgodny z wszystkimi istniejącymi europejskimi mechanizmami.

Wzmocnienie wzajemnego zaufania wymaga wyraźnego wysiłku w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia między władzami sądowymi i poszczególnymi systemami prawnymi. Pod tym względem, sieci organizacji i instytucji sądowych, takie jak sieć Rad Sądowych, Europejska Sieć Sądów Najwyższych i Europejska Sądowa Sieć Szkoleniowa powinny uzyskać wsparcie Unii.

Programy wymiany dla władz sądowych ułatwią współpracę i pomogą zbudować wzajemne zaufanie. Elementy dotyczące UE powinny być regularnie włączane do szkoleń władz sądowych. Wzywa się Komisję do przygotowania w możliwie najkrótszym czasie wniosku mającego na celu utworzenie, na podstawie istniejących struktur, skutecznej europejskiej sieci szkoleniowej dla władz sądowych, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, jak przewidują art. III-269 i III-270 Traktatu Konstytucyjnego.

3.3 Współpraca sądowa w sprawach karnych

Należy wprowadzić usprawnienia polegające na ograniczeniu istniejących przeszkód prawnych i zwiększeniu koordynacji dochodzeń. Mając na względzie zwiększenie skuteczności ścigania, przy zagwarantowaniu odpowiedniego wymiaru sprawiedliwości, należy zwrócić szczególną uwagę na możliwości koncentrowania ścigania w jednym Państwie Członkowskim w wielostronnych sprawach transgranicznych. Dalszy rozwój współpracy sądowej w sprawach karnych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiedniej kontynuacji dochodzeń organów ścigania Państw Członkowskich i Europolu.

W tym kontekście, Rada Europejska przypomina o potrzebie ratyfikowania i skutecznego wprowadzenia w życie, bez opóźnienia, instrumentów prawnych mających na celu usprawnienie współpracy sądowej w sprawach karnych, o której mowa w akapicie dotyczącym współpracy policyjnej.

3.3.1 Wzajemne uznawanie

Złożony program środków mających na celu wprowadzanie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych w sprawach karnych, który obejmuje orzeczenia sądowe na wszystkich etapach procedur karnych lub w inny sposób mających znaczenie dla takich procedur, takie jak gromadzenie i dopuszczalność dowodów, konflikty właściwości oraz zasada *ne bis in idem* jak również wykonywanie prawomocnych wyroków pozbawienia wolności lub innych (alternatywnych) sankcji¹¹, powinien zostać sfinalizowany, oraz należy zwrócić dalszą uwagę na dodatkowe wnioski w tym kontekście.

¹¹ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 10-22.

Dalsza realizacja programu wzajemnego uznawania jako podstawy współpracy sądowej oznacza opracowanie jednakowych standardów dla praw proceduralnych w postępowaniach karnych, na podstawie badań istniejących poziomów zabezpieczeń w Państwach Członkowskich i z należyтым poszanowaniem ich tradycji prawnych. W tym kontekście, projekt decyzji ramowej w sprawie niektórych praw proceduralnych w postępowaniach karnych na terenie Unii Europejskiej powinien zostać przyjęty do końca 2005 r.

Rada powinna przyjąć do końca 2005 r. decyzję ramową w sprawie europejskiego nakazu dowodowego¹². Wzywa się Komisję do przedstawienia wniosków w sprawie wzmocnienia wymiany informacji pochodzących z krajowych rejestrów skazanych i osób pozbawionych praw, szczególnie dotyczących przestępców seksualnych, do grudnia 2004 r., które mają być przyjęte przez Radę do końca 2005 r. W marcu 2005 r., w ślad za tym powinien pójść wniosek w sprawie skomputeryzowanego systemu wymiany informacji.

3.3.2 Zbliżanie prawa

Rada Europejska przypomina, że ustanowienie minimalnych zasad dotyczących aspektów prawa proceduralnego jest przewidziane traktatach w celu ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych oraz współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych mających wymiar transgraniczny. Zbliżenie prawa karnego materialnego służy tym samym celom i dotyczy obszarów szczególnie poważnych przestępstw o wymiarze transgranicznym. Należy traktować priorytetowo obszary przestępstw, wyraźnie wymienionych w tych traktatach.

W celu zapewnienia bardziej skutecznej realizacji w ramach systemów krajowych, ministrowie WSiSW powinni być odpowiedzialni w ramach Rady za ogólne zdefiniowanie przestępstw kryminalnych i określenie kar.

3.3.3 Eurojust

Skuteczna walka z transgraniczną, zorganizowaną przestępczością i innymi jej poważnymi rodzajami oraz terroryzmem wymaga współpracy i koordynacji dochodzeń oraz, tam gdzie to możliwe, skoncentrowanych oskarżeń przedstawionych przez Eurojust, we współpracy z Europolem.

¹² COM (2003) 688.

Rada Europejska wzywa Państwa Członkowskie do umożliwienia Eurojust realizacji swoich zadań poprzez:

- skuteczne wprowadzanie w życie decyzji Rady w sprawie Eurojust do końca 2004 r.¹³ ze zwróceniem szczególnej uwagi na uprawnienia sądownicze, które zostaną przyznane ich krajowym członkom; i
- zapewnienie pełnej współpracy pomiędzy ich właściwymi organami krajowymi a Eurojust.

Na podstawie wniosku Komisji, biorąc pod uwagę wszystkie zadania przekazane Eurojust, Rada powinna przyjąć europejską ustawę w sprawie Eurojust, jak określono w art. III-273 Traktatu Konstytucyjnego, po wejściu w życie Traktatu Konstytucyjnego, lecz nie później niż dnia 1 stycznia 2008 r.

Do tego czasu, Eurojust usprawni swoje działanie poprzez skupienie się na koordynowaniu wielostronnych, poważnych i złożonych spraw. Eurojust powinna uwzględnić w swoim sprawozdaniu rocznym przedstawianym Radzie wyniki i informacje na temat jakości swojej współpracy z Państwami Członkowskimi. Eurojust powinna w pełni wykorzystać umowę o współpracy z Europolem i powinna kontynuować współpracę z Europejską Siecią Sądową i innymi odpowiednimi partnerami.

Rada Europejska wzywa Radę do rozważenia możliwości dalszego rozwoju Eurojust, na podstawie formuły zaproponowanej przez Komisję.

3.4 Współpraca sądowa w sprawach cywilnych

3.4.1 Uproszczenie procedury cywilnej ponad granicami

Prawo cywilne, z uwzględnieniem prawa rodzinnego dotyczy obywateli i ich życia codziennego. Dlatego też, Rada Europejska przykłada wielką wagę do stałego rozwoju współpracy sądowej w sprawach cywilnych i sfinalizowania programu wzajemnego uznawania przyjętego w 2000 r. Głównym celem polityki w tym obszarze jest zapewnienie, że granice pomiędzy krajami Europy nie stanowią już przeszkody w rozstrzygnięciu spraw z zakresu prawa cywilnego lub dla wszczęcia postępowania sądowego i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych.

¹³ Dz.U. C 63 z 6.3.2002, str. 1-3.

3.4.2 Wzajemne uznawanie orzeczeń

Wzajemne uznawanie orzeczeń stanowi skuteczny sposób ochrony praw obywateli i zabezpieczenia wykonywania takich praw ponad granicami Europy.

Dlatego też trwała realizacja programu środków mających na celu wzajemne uznawanie¹⁴ musi być traktowana priorytetowo w najbliższych latach w celu zapewnienia zakończenia jej realizacji do 2011 r. Prace dotyczące następujących projektów powinny być aktywnie przeprowadzone: konflikt praw dotyczących zobowiązań pozaumownych („Rzym II”) oraz zobowiązań umownych („Rzym I”), europejski nakaz zapłaty i instrumenty dotyczące alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów i dotyczących niewielkich roszczeń. Przy ustalaniu ram czasowych dla zakończenia realizacji tych projektów, należy wziąć pod uwagę bieżące prace w związanych z nimi obszarach.

Skuteczność istniejących instrumentów w sprawie wzajemnego uznawania powinna zostać zwiększona poprzez wprowadzenie jednolitych standardów dla procedur i dokumentów oraz poprzez opracowywanie minimalnych standardów dla takich aspektów prawa proceduralnego jak dostarczanie dokumentów sądowych oraz pozasądowych, wszczynanie postępowań, wykonywanie wyroków oraz przejrzystość kosztów.

Co się tyczy prawa rodzinnego i spadkowego, wzywa się Komisję do przedstawienia następujących wniosków:

- projekt rozporządzenia w sprawie uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawie alimentów, z uwzględnieniem środków zapobiegawczych oraz tymczasowego wykonywania w 2005 r.
- Zielona Księga w sprawie konfliktu przepisów w sprawach spadkowych, z uwzględnieniem zagadnień własności, wzajemnego uznawania i wykonywania orzeczeń w tym obszarze, europejskie świadectwo spadkowe i mechanizm pozwalający na zdobycie precyzyjnej wiedzy o istnieniu testamentów rezydentów Unii Europejskiej w 2005 r. i
- Zielona Księga w sprawie konfliktu przepisów w sprawach dotyczących majątkowego ustroju małżeńskiego, w tym zagadnienia własności i wzajemnego uznawania, w 2006 r.
- Zielona Księga w sprawie konfliktu przepisów w sprawach dotyczących rozwodów (Rzym III) w 2005 r.

Instrumenty w tych obszarach powinny być sfinalizowane do 2011 r. Takie instrumenty powinny obejmować zagadnienia prawa międzynarodowego prywatnego i nie powinny opierać się na zharmonizowanych koncepcjach „rodziny”, „małżeństwa”, lub innych. Zasady jednolitego prawa materialnego powinny być wprowadzone jedynie jako środek towarzyszący, w przypadku gdy konieczne jest wpływanie na wzajemne uznawanie orzeczeń lub usprawnienie współpracy sądowej w sprawach cywilnych.

¹⁴ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 1-9.

Realizacji programu wzajemnego uznawania powinien towarzyszyć dokładny przegląd działania instrumentów, które zostały ostatnio przyjęte. Wyniki takich przeglądów powinny być wykorzystane do przygotowania nowych środków.

3.4.3 Wzmacnianie współpracy

W celu osiągnięcia sprawnego działania instrumentów zaangażowanych we współpracę organów sądowych lub innych, Państwa Członkowskie powinny wyznaczyć sędziów łącznikowych w swoim kraju lub inne właściwe organy z siedzibą w każdym z krajów. W stosownych przypadkach, w sprawach cywilnych, mogliby oni wykorzystać swoje krajowe punkty kontaktowe w ramach Europejskiej Sieci Sądowej. Wzywa się Komisję do zorganizowania warsztatów EU dotyczących stosowania prawa UE i promowania współpracy pomiędzy przedstawicielami zawodów prawniczych (takich jak komornicy i notariusze) w celu ustalenia najlepszych praktyk.

3.4.4 Zapewnienie spójności i podniesienia jakości prawodawstwa UE

W sprawach prawa zobowiązań, jakość istniejącego i przyszłego prawa Wspólnoty powinna zostać podniesiona za pomocą środków konsolidacji, kodyfikacji i racjonalizacji obowiązujących instrumentów prawnych oraz poprzez opracowanie wspólnych ram odniesienia. Należy ustanowić ramy do zbadania możliwości opracowania ogólnych warunków prawa zobowiązań na poziomie UE, z których mogłyby korzystać spółki i stowarzyszenia branżowe w Unii.

Należy podjąć środki w celu umożliwienia Radzie sprawowania bardziej systematycznego nadzoru nad jakością i spójnością wspólnotowych instrumentów prawa dotyczących współpracy w sprawach cywilnych.

3.4.5 Międzynarodowy porządek prawny

Wzywa się Komisję i Radę do zapewnienia spójności pomiędzy międzynarodowym porządkiem prawnym i istniejącym w UE oraz do kontynuacji zaangażowania w bliższe stosunki i współpracę z międzynarodowymi organizacjami, takimi jak Konferencja Haska w dziedzinie międzynarodowego prawa prywatnego i Rada Europy, w szczególności w celu skoordynowania inicjatyw i zmaksymalizowania synergii pomiędzy działaniami i instrumentami tych organizacji a instrumentami UE. W możliwie najkrótszym czasie należy sfinalizować przystąpienie Wspólnoty do Konferencji Haskiej.

4. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE

Rada Europejska rozważa opracowanie spójnego zewnętrznego wymiaru polityki wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unii jako priorytetu o rosnącym znaczeniu.

Poza aspektami, o których mowa w poprzednich rozdziałach, Rada Europejska wzywa Komisję i Sekretarza Generalnego/Wysokiego Przedstawiciela do przedstawienia Radzie, do końca 2005 r. strategii obejmującej wszystkie zewnętrzne aspekty polityki Unii dotyczące wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, na podstawie środków opracowanych w ramach niniejszego programu. Strategia ta powinna odzwierciedlać szczególne stosunki Unii z państwami trzecimi, grupami państw i regionami, oraz skupiać się na określonych potrzebach współpracy WSiSW z nimi.

Wszystkie uprawnienia przysługujące Unii, z uwzględnieniem stosunków zewnętrznych, powinny być wykorzystane w zintegrowany i konsekwentny sposób w celu ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Należy wziąć pod uwagę następujące wytyczne¹⁵:
istnienie polityk wewnętrznych jako głównego parametru usprawiedliwiającego działanie zewnętrzne; potrzeba wartości dodanej w odniesieniu do projektów realizowanych przez Państwa Członkowskie; wkład w ogólne polityczne cele polityk zagranicznych Unii; możliwość osiągnięcia celów w uzasadnionym czasie; możliwość prowadzenia długoterminowego działania.

¹⁵ ustalone podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Feira w 2000 r.

**DEKLARACJA RADY EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE
STOSUNKÓW MIĘDZY UE A IRAKIEM**

1. Rada Europejska omówiła zmiany, jakie zaszły w Iraku od przywrócenia jego suwerenności dnia 28 czerwca 2004 r.
2. Rada Europejska potwierdziła, że jej celem jest bezpieczny, stabilny, zjednoczony, dostatni i demokratyczny Irak, który pozytywnie przyczyni się do stabilności w regionie; Irak, który będzie konstruktywnie współpracował ze swoimi sąsiadami i społecznością międzynarodową, by stawić czoła wspólnym wyzwaniom. Uzgodniła ona, że aby zrealizować te cele, UE jako całość powinna pracować na zasadach partnerstwa z tymczasowym rządem Iraku, narodem irackim i uczestnikami konferencji, która odbędzie się dnia 23 listopada 2004 r. w Sharm el Sheikh.
3. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła przywrócenie suwerenności tymczasowego rządu Iraku, które miało miejsce dnia 28 czerwca 2004 r. Potwierdziła ona, że jest zaangażowana we wspieranie wdrażania rezolucji nr 1546 Rady Bezpieczeństwa NZ oraz we wspieranie działań NZ w Iraku. Rada Europejska wyraziła pełne poparcie UE dla zmian politycznych prowadzących do utworzenia rządu Iraku wybranego zgodnie z postanowieniami konstytucji. Rada z zadowoleniem przyjmuje wszelkie kroki podejmowane przez tymczasowy rząd Iraku mające na celu osiągnięcie szerszego uczestnictwa poszczególnych ugrupowań politycznych, które przyczynią się do sukcesu procesu politycznego i rozwiązania problemów Iraku. Wybory zaplanowane na styczeń 2005 r. stanowią istotny element tego procesu. Rada Europejska zwróciła uwagę na znaczenie dalszego wsparcia UE dla tych wyborów, jak również dla wyborów, które mają się odbyć w grudniu 2005 r.

4. UE będzie korzystać z dialogu prowadzonego z Irakiem i państwami z nim sąsiadującymi, w celu zachęcania do ciągłego regionalnego zaangażowania i wspierania zwiększonego bezpieczeństwa oraz procesu politycznego i odbudowy w Iraku opartego na zasadach uczestnictwa, zasadach demokratycznych, poszanowaniu praw człowieka i państwa prawnego, jak również wsparcia dla bezpieczeństwa i współpracy w regionie. W związku z tym, Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła informację o konferencji międzynarodowej w Sharm el Sheikh, której uczestnikiem będzie UE, jako o kolejnym działaniu na rzecz wspierania procesu politycznego i odbudowy, zgodnie z rezolucją nr 1546 RBNZ. UE będzie wspierać ten proces oraz podkreśla potrzebę przeprowadzenia wyborów w styczniu 2005 r.
5. Rada Europejska ponownie wyraża potępienie dla ataków terrorystycznych, przypadków przetrzymywania zakładników i morderstw, które zostały popełnione w Iraku. UE wyraża swoje ubolewanie, że powtarzające się ataki terrorystyczne w Iraku przedłużają cierpienia narodu irackiego oraz utrudniają osiągnięcie postępu politycznego i odbudowy gospodarczej Iraku, a także z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie wszystkich stron, na mocy rezolucji nr 1546 RBNZ, do działania zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym skuteczną ochronę i popieranie praw człowieka.
6. Rada Europejska przypomniała komunikat Komisji „UE i Irak - ramy zaangażowania” zatwierdzony przez Radę Europejską w czerwcu, który określa średnioterminowe cele dla rozwoju stosunków UE- Irak oraz list Wysokiego Przedstawiciela Javiera Solany i komisarza Chrisa Patten. Rada Europejska zwróciła uwagę na znaczące postępy poczynione w zakresie zaangażowania w Iraku.
7. Rada Europejska przypomniała, że kwota wkładu finansowego Wspólnoty w działania humanitarne i wspierające odbudowę w latach 2003-2004 przekroczyła 300 milionów EUR. Wkład ten głównie przeznaczono na przywrócenie podstawowych usług - zaopatrzenie w wodę, poprawę warunków sanitarnych, edukację i ochronę zdrowia, zwiększenie zatrudnienia i ograniczenie ubóstwa oraz wspieranie praworządności, procesu politycznego, społeczeństwa obywatelskiego i przestrzeganie praw człowieka. Kilka Państw Członkowskich wniosło swój wkład w Międzynarodowy Fundusz na rzecz Odbudowy Iraku (IRFFI).

8. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła zorganizowanie wspólnej misji rozpoznawczej dla ewentualnej zintegrowanej operacji dotyczącej policji i państwa prawnego w Iraku oraz rozpatrzyła jej sprawozdanie. Rada Europejska uznała znaczenie wzmocnienia systemu sądownictwa karnego, stosującego zasady państwa prawnego, prawa człowieka i przestrzegającego podstawowych wolności. Zwróciła uwagę na prośbę władz irackich skierowaną do UE o jej bardziej aktywne zaangażowanie w Iraku oraz stwierdziła, że wzmocnienie systemu sądownictwa karnego byłoby zgodne z potrzebami i priorytetami Iraku.

9. Rada Europejska uzgodniła, że UE mogłaby przyczynić się do odbudowy i powstania stabilnego, bezpiecznego i demokratycznego Iraku poprzez zorganizowanie zintegrowanej misji dotyczącej policji, państwa prawnego i administracji cywilnej, która mogłaby, między innymi, wspierać bliższą współpracę między różnymi uczestnikami systemu sądownictwa karnego oraz wzmocniać możliwości w zakresie zarządzania przez wysokich, wpływowych urzędników policji, wymiaru sprawiedliwości i służb penitencjarnych, a także podnieść umiejętności i usprawnić procedury w dochodzeniach karnych, z pełnym poszanowaniem państwa prawnego i praw człowieka. Misja taka powinna być bezpieczna, niezależna i odróżniać się od pozostałych działań, ale jednocześnie miałaby ona charakter uzupełniający i stanowiłaby wartość dodaną w bieżących działaniach międzynarodowych, a także zwiększyłaby synergię z prowadzonymi obecnie działaniami Wspólnoty i Państw Członkowskich. O ile działania poza Irakiem przy zachowaniu kontaktów w Iraku wydają się możliwe do wprowadzenia w tej chwili, Rada Europejska uzgodniła, że w przypadku misji na terenie Iraku, przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji, należy znaleźć odpowiednie rozwiązanie dla wszelkich kwestii związanych z bezpieczeństwem.

10. Spotkanie premiera Iyada Alawi z Radą Europejską umożliwiło Unii kontynuację dialogu politycznego z Irakiem oraz omówienie przyszłości tego kraju, jak również zwiększenie zaangażowania UE w Iraku.

11. Rada Europejska przedstawiła Iyadowi Alawi całościowy pakiet środków pomocowych UE dla Iraku. Pakiet ten, składający się z elementów przewidzianych zarówno przez Wspólnotę jak i Państwa Członkowskie, zawiera następujące elementy:

- Irakowi zostanie zaproponowane porozumienie między UE a Irakiem odzwierciedlające wspólne zainteresowanie rozwojem partnerstwa oraz wspierające współpracę polityczną i handlową między UE a Irakiem. Rada Europejska zwróciła się do Komisji o rozpoczęcie przygotowań i współpracy z rządem Iraku w zakresie wyspecjalizowanych programów pomocowych mających na celu stworzenie warunków dla takiego porozumienia. W związku z tym Rada Europejska zwróciła się do Komisji o zwiększenie, w miarę potrzeb i z należyтым uwzględnieniem środków bezpieczeństwa, jej obecności w Bagdadzie.
- Zgodnie z konkluzjami GAERC przyjętymi w lipcu i wrześniu dotyczącymi wsparcia finansowego i personelu w celu przygotowania wyborów w ścisłej współpracy z NZ, Wspólnota przekaże kolejne 30 milionów EUR na rzecz jednostki zajmującej się wyborami Międzynarodowego Funduszu na rzecz Odbudowy Iraku (IRFFI) oraz ma zamiar zapewnić dalsze wsparcie dla procesu wyborów poprzez wykorzystanie szczególnych środków, takich jak zapewnienie ekspertów ds. wyborów dla Niezależnej Komisji Wyborczej Iraku oraz szkoleń dla obserwatorów krajowych. Państwa Członkowskie także zapewniają pomoc przy przygotowaniach do wyborów poprzez wkłady dwustronne. Uwzględniając styczniowy termin wyborów, istotne jest bezzwłoczne uruchomienie środków wsparcia, tak aby mogły być one wykorzystane w procesie przygotowania do wyborów.
- W związku z tym, że UE przywiązuje wielką wagę do aktywnego udziału NZ w Iraku i popiera wiodącą rolę NZ we wspieraniu procesu politycznego i odbudowy Iraku, Państwa Członkowskie UE są gotowe wnieść znaczący wkład w finansowanie środkowej strefy Sił Bezpieczeństwa NZ w Iraku, w odpowiedzi na wniosek Sekretarza Generalnego NZ. Komisja nadal prowadzi rozmowy z NZ w sprawie możliwości wkładu finansowego Wspólnoty w strefie wewnętrznej.
- Do końca listopada 2004 r. należy wysłać zespół ekspertów w celu prowadzenia dalszego dialogu z władzami irackimi, rozpoczęcia wstępnego planowania ewentualnej zintegrowanej misji dotyczącej policji, państwa prawnego i administracji cywilnej, której rozpoczęcie planowane jest na styczeń 2005 r. oraz w szczególności w celu oceny pilnych potrzeb takiej misji dotyczących bezpieczeństwa. Należy zachęcić do prowadzenia dialogu z innymi krajami tego regionu dotyczącego powyższych i innych kwestii.

- Trwające wdrażanie pomocy humanitarnej i działań w zakresie odbudowy; większość funduszy Wspólnoty i Państw Członkowskich będzie nadal kierowana do IRFFI.
- Irak jest beneficjentem systemu ogólnych preferencji taryfowych UE i należy zachęcać go do podjęcia odpowiednich środków, by mógł korzystać z tych preferencji. Rada Europejska przypomniała ofertę Komisji złożoną tymczasowemu rządowi Iraku dotyczącą wdrożenia systemu ogólnych preferencji taryfowych w odniesieniu do Iraku. Jeżeli tylko warunki na to pozwolą, Komisja Europejska powinna pracować wraz z administracją Iraku nad utworzeniem systemu współpracy administracyjnej, co jest niezbędne dla działania systemu.
- Ciągłe wysiłki Państw Członkowskich dotyczące wymiany poglądów w zakresie zadłużenia i związanych z nim uwarunkowań polityki gospodarczej. Wiele Państw Członkowskich UE jest zaangażowanych w obecne negocjacje Klubu Paryskiego w sprawie zadłużenia Iraku. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła informację o zbliżającej się wizycie delegacji Ministerstwa Finansów Iraku w Klubie Paryskim w listopadzie.
